

pp:

J.

De Ingrato	17.
Interstitutione praediorum	9.
Instituenda peregrinatio	25.
Incorporatum praescriptione	8.
Localibus locis	4.
Judicio peritorum	34.
Inspectione oculari	33.
De jure Appulsus	13.
- Peregrinantium	23.
- Postliminii	15.
prohibendi revocandi domum	11. 26.
De Interpellationibus	29.

L.

De Laudi vitis	28.
De Legato vini novi	22.
De Licitatione	37.
Loco	14.

M.

De Mandato speciali	27.
Misericordia	19.
miserabili deposito	18.

N.

de Negatoria Actione	10.
Novi vini Legato	22.
Inspectione oculari	33.
Nuptiali dono	3.
de Operario carcere	32.
de Oculari inspectione	33.
de Odio secundary nuptiarum	5.
optime instituenda peregrinatione	25.

P.

Paranesis ad viros politici	42.
de Partiaris Colono	20.
de Peregrinatione Studiosorum	24.
Peregrinatione optime instituenda	25.
Pregnantium jure peritorum	34.
Judicio	34.
Postliminii jure	15.
Pileo	40.
prohibendi jure	11.
praescriptione incorporatum	8.
Prolium unione	6.
Praediorum Interstitutione	9.

R.

De Restitutione in Integrum
 feminis d. p. com. ex Sax.
 competente 35.
 Resignatione officii in fa-
 vorem tertii 39.

S.

S. f. d. h. u. r. n. 32.
 De Societate matrimoniali 43.
 Sono. Speciali mandato. 45.
 Suppositalitate anime. 44.
 D. r. a. n. d. o. d. g. r. i. m. d. n. u. s.
 n. o. s. t. 13.
 De Transactionis Exceptione 31

V.

De Vitiis Eruditorum 41.
 vitiis laudi 28.
 Unione prolium 6.
 Horbitungz Ruff 11.
 Voluntaria auctione 38.
 Vini novi legato 22

M.

Urbibus Defunctis 4.

Q.

De Quasi a. ficta traditio-
 ne 7.

P. 138.

N.

10
7.

2.
DISSERTATIO

DE

CAUSIS HONORUM

VON

Schrenk = Wallen /

QUAM

PRÆSIDE

PETRO MULLERO

Jcto & Prof.

ad d. Septembr.
ventilendam exhibet

AUTOR

DAVID Heßer /
Weidâ Variscus.

JENÆ, TYPIS GOLLNERIANIS 1679.

CAUSIS HONORUM
IN
CIVITATE
DIEBOLDI

JOHANNES
DIEBOLDI

PETRO MULLERO

DAVID

IN THE YEAR

Cum Deo!
DISSERTAT:
DE
CAUSIS HONORUM
SECTIO I.

DE
FAVORE CAUSARUM HONORIS IN GENERE
THES. I.

Causa honoris magna & favorabilis est. Ubi enim honor non est, ibi contemptus est: ubi contemptus, ibi frequens injuria, ibi & indignatio: ubi indignatio, ibi quies nulla. Ubi quies non est, ibi mens a proposito saepe deicitur, ubi autem per inquietudinem aliquid aufertur ex studio, minus fit ab eo: quod tollitur, quod minus est, perfectum dici non potest, ait Hieronymus *in epist.* & sumus naturam studiosissimi appetentissimique honestatis, cujus si quasi lumen aliquod aspexerimus, nihil est, quod, ut eo potiamur, non parati sumus & ferre, & perpeti Cicer. 2. *Tusc.* magnique fiunt animi magnis honoribus Livius *decad. 1. lib. 6.* Contra vero contemptio boni nominis vitium est, cum imprudentiam & insaniam quadam conjunctum Plutarch. *in Alcibiad.*

THES. II. Hinc variae de honore efferuntur sententiae, ut dixerit Philosophorum quidam: quod honor sit bonorum largitio propter virtutis officium, aestimatio ac dignitas virtute acquisita figura venerationis, conservatio dignitatis. Alii: quod honor sit praemium virtutis tributum a congruente ejus iudice viro bono, ut ejus virtus refulgeat, caeterique ejus exemplo ad virtutem invitentur. Piccol. *grad. 8. c. 24.* ut dubium plane nullum sit homini Christiano licere honores appetere politicos & impetratos gerere, ipso fatente Petro I. *epist. c. 2. v. 17.*

THES. III. Neque obstat, quod honores ac potestates hominum animos ad fastum extollant ac corrumpant, & dicto Salviani: Pedissequa plerumque novi honoris arrogantia, & difficultas sit, ut gradus honoris tumorem non pariat in animo imprudentis. Id enim quod per accidens fit, non confundendum

A 2

cum

cum eo quod per se est. Ac quod plurimi circa honores peccent, non est ex honoris natura & effectu, sed ex vitio personæ, cui est collatus, adhærente. Interim nemini vertendum est vitio, si honorem acquirat, legitimeque quæsitum debito modo defendat.

THES. IV. Causæ autem honorum tam inter vivos, quàm post fata, modò in conversatione civili, modò in titulis, modò in locis, modò in aliis obviam veniunt ac attenduntur, consideranturque velut nil cedendum, vel aliquid remittendum, vel alteri quid tribuendum est, de quibus si non singulis, nonnullis tamen in præsentibus sumus acturi.

THES. V. Vocabulum causæ æquivocum esse ex Martino in *Lexico Philolog.* sub vocat. *causa*, constat; Nos hoc loco *causam* accipimus pro negotio vel re quæ in quæstionem venit, ac idem est ac si germani dicunt *Ehrenhandel / EhrenSache / Ehrensâhle*. Honoris verbum unde descendat, ac quotupliciter accipiatur, vid. dissertatio D. Præsid. quam anno 1657. in hac Salana habuit, cujus titulus est: *Templum Honoris t. 3. & seqq.*

THES. VI. Causæ honorum sunt, quibus honor cuius debitus exhibetur, nosque a iis testificamur nostram opinionem de alterius excellentia, cum quadam submissione, vel honorem nobis debitum ab aliis exigimus vel discrimina facimus personarum in vita communi secundum existimationem & statum.

SECTIO II.

DE

CONVERSATIONE QUÆ FIT HONORIS

CAUSA.

THES. I.

Uamvis studio Sapientiæ & pietatis causaque contemplationis solitudinem amantes conversationem abominari videantur, imò graves viri, quò rarius in publico conspiciantur, auctoritatem sibi quæri existimant: Et ideo Persona Regis apud Persas occulte.

culebatur teste Justin. l. 1. cap. 9. §. 11. Major enim ex longinquo reverentia est, inquit Tacitus *lib. 1. Annal. cap. 47. §. 3.* ut testivè Fredericus Lingelsheim, cum ipsi solitudo à quodam objiceretur, dixerit: *vaccas plerumq; & oves gregatim pascere; Aquilam verò solam in aere versari, Zingref opoph. part. 1. p. 300.* Non tamen omnem vitare ejurareve convenit conversationem. Ea nonnunquam honoris causa suscipienda est; Exemplo Periclis Atheniensis, qui licet admodum ab hominum conversatione abhorreret, & amicorum etiam convivia fugeret, apud Euryptolemum tamen nuptiali convivio interesse voluit, ut nuptias mirum in modum probare videretur. Plutarch. in Pericle.

THES. II. Quid; Si quis in convivio vel alibi, ubi honoris causa vel necessitate officii versatur, inveniat aliquem, qui injurias graviores adversus ipsum evomuerit, num cum injuriante circa injuriarum remissionem conversari possit? Notum quidem est, quòd crimen injuriarum cum furto & falso, quantum ad gravitatem delicti, pugnare, quodq; æque atrox esse videatur, tantoque atrocius, quanto gravior solet esse viris honestis jactura honoris & existimationis, quam non bonis, sed & vitæ & valetudini præferunt, ut loquitur D. Augustus Elect. Saxon. p. 4. c. 42. Hæc cum læditur verbis injuriosis, non minus atque furto patrimonium (unde vulgò injurians *fur honoris ein Ehrendieb* appellitari solet) politico sanè hominì ignominiosum est, inultam relinquere injuriam, quocunque etiam modo fuerit illata. At Potest quis beneficio pro se introductio vel tacitè renunciare, invito enim non datur beneficium l. 75. ff. d. R. 7. Hinc injuria perire solet *dissimulatione*, si quis injuriam illatam actibus aliquibus externis ostenderit injuriam illatam sibi non displicere, quales actus sunt amica cum injuriante conversatio, salutatio, manus porrectio, iustus, visus & similes, Lindeman. *exercit. Justin. ad. tit. d. injur. lib. 49.* Siquidem dextrarum copulatio semper amicitiae ac fidei pacisque symbolum habita fuit Joh. Andr. in c. *Jan. dam. 17. d. Elect. in b. Camerar. cent. 1. oper. succ. lib. c. 35. & cen. 2. c. 46.* unde Seneca in *Herc. Fur. act. 2. sc.*

*Sociemus animos, pignus hoc fidei cape,
Continge dextram. quia iruci vultu files?*

A 3

ita ut

ita ut postea ex pœnitentia remissam injuriam non possit recolare
§. fin. d. injur. l. ii. §. 1. ff. eod. Verum distinguendum est inter
conversationem quæ motu proprio, & eam quæ honoris causa fit,
vel ex necessitate. De illâ verum est, per actiones familiares re-
missam censi injuriam, vid. Carpzov. p. 4. const. 46. d. f. 2. prax. crim.
part. 7. q. 97. n. 50. Wesenb. ad ff. d. injur. n. 13. Hanc verò quod attinet
si quis salutet conviciatorem, osculetur vel edat & bibat cum illo,
rancorem duntaxat ut DD. loquuntur & animi odium, non adio-
nem injuriarum remisisse intelligitur Harprecht ad Inst. v. 2. d. §. 8.
nb. 41. Schneidev vin. ad §. fin. Inst. d. injur. §. 3. ibi: *Quod est ve-*
rum (sc. per dissimulationem remitti injuriam) *si hoc faciat motu*
proprio: secus, si ambo sint invitati ad convivium, & positi ad unam
mensam, tunc enim non intelligitur remisisse injuriam, cum ex qua-
dam honestatis necessitate hoc fecerit. add. Wehner consil. Francon.
67. n. 3. Iodoc. Damhouder in pract. criminal. tit. 136. d. injur. circ.
fin. Ut proinde dicendum sit, injuriatum ex necessitate officii vel
honoris causa cum injuriante conversari, vel ex amore Christia-
no rancorem remittere posse ac debere, salva injuriarum actione
D. Richter reg. 2. n. 70. Solent quidê Aulici inter se dissidentes, simu-
lare, & si fortè princeps in orbem seu à primo ad ultimû bibere, ut
loquitur Nobiliss. D. Simon dissert. de d. jur. poculor. cap. 5. jusserit, po-
cula injuriantis jure aulico, **auff Hoffrecht** / h. e. citra præjudi-
cium actionis vel causæ injuriarum accipere, **Sie trincken ein-**
ander auff Hoffrecht zu / und nehmen den Truncck auff
Hoffrecht an Gail de arrest. Imper. c. 14. n. 6. Wehn. in pract.
observ. sub lit. H. verb. **Hoffrecht** / Quem morem, ut ut ob fi-
ctam honestatis rationem quidam observandum censeant, im-
probitatis arguit Georg Gumpelzhaim d. exercit. Academic.
part. 5. n. 12. in fin. ubi dicit: quod lites non debeant propagari ut
vites, sed minui, nec tamê ita poculis minuantur. Alii majoris cau-
telæ ergò protestationem de non remittendâ injuriarum actio-
ne adjiciunt, vel si captum sit judicium, ut civilitatis & honoris
causa usurpati actus familiares nil præjudicent, quemadmodum
Ampliff. Facultas Juridica in hac Salana anno 1610. mens. febr.
ad requisitionem Georgii Fleischhauers zu Mühlhausen re-
spondit, vid. D. Richter, centur. regul. reg. 2. n. 70.

THES.

THES. III. Homines diversi sexus in civili societate nobis occurrentes nobis considerandi sunt. Quantū ad *feminarum* conversationem attinet, meminerimus, inquit Guazz. *d. civili con- versat. dissert. 4.* omnem illius honorem & reverentiam deberi, & à Romulo edictum promulgatum fuisse, quo cautum, *ut viri primū feminis locum concederent.* Quamvis autē quilibet laborem unī alicui *fœminæ* inserviendi, & in omnibus actionibus eam obser- vandi suscipiat; nihilominus tamen & aliis quoq; omnibus hono- rem & reverentiam exhibere, & harum etiā gratiam se appetere, cū verbis tum facto demonstrare non intermittet: cavens è con- tra, ne quid unquam invituperium & contemptum earum proferat, cum nihil sit, quod majore dedecore & infamia quempiam affi- ciat, quā illud. Guazz. *d. l. Q. Si pro more populi de regionis unius vel alterius oscula soleant infigi honoris causa, uti vocant, einē Ehrentus geben/ nec quis osculari vs. i. fœminam, num hoc denegatio pro inju- riā accipi possit?* Affirmatur, quia ex denegatione hujus osculi ini- micitiam probandi modus desumitur juxta Rober. Marantam *rr. d. ordin. judicior. part. 6. d. appellat. n. 48. vid. D. Præses in com- mentas de Osculo sancto cap. 1.* Ubi itaque moris est, oscula honoris causa infigere, eite conformes, nī rusticitatis metam incurrere velis; sicuti id Germano cuidam peregrinanti accidit. Cum e- nim, referente Rittershusio *d. Osenis sect. 16.* in diversorio *Marman- da Petricori* oppido, ad insigne Trium Regum, ubi plerique Ger- manorum *Burdigalā Tolosam* petentes diverti solent, hospes e- jusque universa familia osculi honorem nostris deferre soliti es- sent, Germanus quidam istius morum urbanitatis rudis atque expers, ancillam osculi figendi causa primū ad se, quem ex ve- stitus splendore sodalitii principem putabat, accedentem cola- phis repulit, eam pulpamentum quærere autumans. Inde mos in fraudem sympatriotarum eò venturorum obsolevit *D. Præses in notis ad Casa Galataum f. d. morum elegantia cap. 12.*

THES. IV. Si in præsentia hominum uxor in maritum delin- quat, verba iracunda evomendo marito corrigere uxore etiā ver- beribus potest; tamē facit rectis honoris causa *Ehrhaiber* suffi- cet ea causa corrigatq; blanditiis mollibusq; verbis atq; marita- li sermone

mone uti Ictus Papinianus in l. ult. ff. si quis aliqu. test. ar. prohib. præ-
fertim in levioribus delictis; si enim ad hæc delicta statim ful-
mina & cuneos crepabit, amburetur splendor nivei amoris,
quatietur columen familiæ, & dissipabitur flamma mutæ con-
cordiæ, quibus familiæ vinculis disruptis, quid sperandum am-
plius nisi proximus totius Oeconomix interitus Arnis d. iure
connub. c. 8. sect. 4. Parcat potius proprio honori Maritus; nam uti
Virgilius lib. 2. *Aneid.* dicit.

--- nullum memorabile nomen

Fœminea in pœna est, nec habet victoria laudem.

THES. V. Conveniens quoq; est, inquit Guazzius d. linguam
nostram in laudandis fœminis, quibuscum versamur, semper nun-
quam verò vituperandis exercere; nec palam, nec irato, nec oc-
culto nec confidenter. Sicuti igitur vituperatio fœminas iracun-
diâ accendit, ita facilè creditu est nullum esse instrumentum ad
inflammandum eas amore accommodatius, quàm laudes & meri-
ta ipsarum recitare. Q. Si Chiromanticus ex lineis manuum v. g. cin-
culo veneris integro, rubicundo, duplicato, linea quoque lactea
presenti, profunda, integra, rubicunda, & similibus, ex quibus lasciv-
ia colligitur; Item Physiognomus ex figura corporis vultusque, v. g.
albumine puro, & candido, ex hircis anterioribus grossis, carnosis, &
rubicundis: Ex linea Veneris in Mercurii locum proclivi, & aliis non
omnibus quidem obvis ut plurimum tamen infallibilibus signis consultus
respondat, quæpiam esse lascivans, imò scortum, Num respondens pos-
sit actione injuriarum conveniri? Respond. cum D. Rhetio dissert.
d. Virginib. cap. 8. negando arg. l. 15. §. 13. ff. d. injur. Chiromanti-
cus enim vel Physiognomus non animo injuriandi sed artis
suz, quam profitetur exercendæ causa vaticinatus esse censetur,
præsertim cum non sua sponte Chiromanticus vel physiognomus,
sed requisitus & consultus atque ratione artis, quam profitetur,
hoc responsi dederit. Prudentius tamen facit honoris causa re-
motis arbitris fœminæ talia referendo. Nam non omnia, pro-
ut in pectore habes, effutire licet. Illud Owen lib. 1. epigramm.
memori condendum est pectori:

Dissimula, simula, quoties occasio poscit,

Meribus ut morem temporibusque geras.

THES.

THESES. VI. Q. Num honoris causa mentiri liceat? Si mendacium alterius commodo, salutis & honori velificetur, affirmanda erit quaestio, modo cum fraude tertii, coram quo profertur, non sit conjunctum; Tale enim mendacium non nisi nomine tale est, ac coincidit cum mendacio officioso, quod juxta Lutherum in *comment. ad c. 12. Genes.* ideo vocatur, quia servitur non solum alterius commodo, qui alioqui injuriam aut vim passurus erat: sed etiam impeditur peccatum. Improprie igitur mendacium vocatur, potius est virtus & insignis prudentia, quam furor Satanæ impeditur, & servitur honori, vitæ, commodis aliorum. Vocari igitur potest pia sollicitudo pro fratribus, vel, ut Paulus loquitur, Zelus pietatis. & Melancton in *defini. appel. p. 943.* Non nomino mendacia figuras, quibus ex probabili causa aliquid tegitur, quod non necesse est dici, ut Raab negat speculatores domus suæ esse. Tales figuræ nominantur *officiosa mendacia.* Idem *Tom. 1. op. p. 43.* Tales occultationes aut elusiones non à vanitate ortæ, sed ut aliis profint, non sunt peccata, nec recte vocantur mendacia, sed figuræ potius & officiosæ dissimulationes, sic & figuras voco apologos & poemata docendi causa composita, quæ ab aliis mendacia vocantur, cum revera sint officiosæ narrationes, quæ continent imagines & picturas, non ad nocendum excogitatas, sed ut significatio sit illustrior. Dicitur est: mendacium honoris alieni causa licitum esse, Quid? Numne mentientis causa prolatum est admittendum? Certo respectu affirmatur, si v. g. insignem quis & grandem injuriam sibi suisque illatam, cum alia via non pateat, hoc falsiloquii medio non propulsat, Durrius in *compend. Theol. moral. cap. 19. tit. 11.* Quando autem quis vellet honoris sui augendi causa se vocare *Doctorem, Nobilem, Comitem vel Principem*, tali mendacio criminis falsi committeret, eoque nomine puniretur. *l. 27. §. fin. ff. ad L. Cornel. de fals.*

THESES. VII. Accidit ut plurimum in Conviviis, ut Choreæ seu saltationes instituantur. Q. Num viro gravi vel Clerico choreæ, quæ honoris causa fiunt & vocari amant *Ehrendânze* sint improbandæ? Et quamvis multi viri pii saltationes valde improbarint, ita ut Reinhard Lorichus Hadamarus d. *Instit. Prin.*

princip. pag. 206. scripserit: *Hic Ludus multorum de decorum
 causa fuit. Sæpe ibi matrona diu servatum decus perdidit. Sæpe
 infelix virguncula didicit, quod melius ignorasset.* Imo homini
 Christiano ac gravi eò magis prohibitas esse, quia institu-
 untur ad carnis titillationem, & ridiculam gesticationem,
 prout Cæsar Scaliger dixisse fertur: Se non vidisse majores ine-
 ptias in orbe, quàm saltationes; cui quilibet adstipularetur,
 hujus moris ignarus, quando mares simul & fœminas ad mem-
 branæ strepitum & chordæ sonitum videret manibus se invi-
 cem apprehendere, picarum & fimiæ instar exilire, tri-
 pudiare, caput, pedes & totum corpus jactare, gyros efficere,
 cursu præcipiti certare, in mutuos complexus ruerè; nihil enim
 aliud in animum sibi posset inducere, quàm hos omnes mente ca-
 ptos ac furoris quodam genere peculiari correptos esse Ludov.
 Vives lib. 1. d. inst. fœm. Christ. Alphonfus Arragoniæ & Siciliæ
 Rex mulierem imprudentius saltantem videns, in hæc prorupit
 verba: *Expectate Sibilla edes oraculum.* Sentiens infamiæ genus esse
 saltationem Panormitan. lib. 2. d. rebus gestis Alphons. Verùm
 cum Brentio ad *Matib.* 13. dicimus, quamvis multum mali ex
 choreis oriatur, & habeant non admodum obscura pericula, ta-
 men *per se* non esse impias. Ac placet sententia B. Heideri in *Sy-
 stem. moral. part. 2.* scil. saltationes per se esse affectiones (actiones)
ἀδίαφογας, & moraliter, sine moderatione, & immoderatione,
 nec bonas, nec malas. Justas verò, si accesserit seu *μετῶτης*, seu
ᾠροδοτης, id est, si sint decoræ, verecundæ, graves, elegantes, mo-
 destæ; si à sobriis planâ luce bonorum in virorum & honestarum
 in Matronarum præsentia tempestivè certo cum modo, nec sine
 metu pœnarum instituantur, jure meritoque probari posse. Ab
 his verò conditionibus si discedatur, quod plerumque fieri so-
 let, id est, si saltationes hominum ebriorum utriusque sexus no-
 cturnæ sint discursationes, & furiosa tripudia, & impudentissimæ
 corporum jactationes, amplexus, contrectationes, oscula tempo-
 re aliena, loco intempestiva, propter & saltatores ipsos, & spe-
 ctatores minimè ferendas esse, & in primis quidem ab adolescen-
 tia, quæ fomitis ad omnia flagitiorum genera instar se habent,
 profligandas. Hisce præmissis concludendum est, choreas
 mode.

modestas viro pio non esse improbandas, cum fides & charitas Christiani hominis saltando non deperdantur D. Luther. in postill. Eccles. 2. p. st. Epiph. & Rex sapiens moneat, suum quoque tempus esse saltandi.

THES. VIII. Q. Num poculum honoris, ein Ehrentruncf / in alterius salutem sit licitum? Videtur primâ fronte quod non, cum ejusmodi poculum voluptatis causa institutum sequantur excessus, utpote violenta usus rationis privatio, quæ in profundam cadunt ebrietatem. Inde Poëta:

*Et res absurda est, & talis forma loquendi,
Credere, pro alterius posse salute bibi.*

In primis cum rarò sit absque coactione, quâ nil inimicius est naturæ, nec ipsi bibentes sibi temperant; Ubi consummatæ fuerint epulæ, inquit Ambrosius c. 13. & putet jam esse surgendum, tunc de intero potum instaurant suum, & cum consummaverint, tunc inchoare se dicunt: tunc deferuntur phialæ, tum maximi crateres, quasi instrumenta bellorum: ac ne immoderatum hoc arbitreris, mensura certatur sub iudice, sub lege decernitur, & quid multa? In dictum est Constitutionibus Imperialibus d. anno 1500. 1530. 1. 8. Gail lib. 2. obs. 110. Hisce tamen non attentis asserere licet: Poculum salutis in alterius honorem esse licitum, hoc est, salvâ pietate officiorum regulis fieri posse; Quia convivium habere, res est universis concessa, imo divinis præconiis commendata, autorem L. um, qui ουτε φιασ Protoplastis in paradiso constituit, præ se fert. Sane gentes peculiare Nuptiarum, Natalium, Victoriarum, Memoria gratia convictus instituerunt, quos amoris & honoris conglutinationes esse voluerunt. Quando autem præsentis testandi honoris & conciliandæ invicem amicitia causa propinatione reciproca utuntur, quis hoc ulli poterit vertere vitio? & quare non tertii præsentis vel absentis salutis, vel memoriæ quid imputandi sit licentia? Imo jubet hoc pietas, ut v. g. Patroni proba fiat recordatio & cultus. Hinc dubiis supra positis facile potest satisfieri: Cum ebrietas peccet in excessu, poculum Honoris non item; nec violentiam, quæ intercedit, probamus. Reducenda est Lex Carol. M. Nemo parem suum vel quemlibet alterum ho-

minem bibere cogit. Et quicumque in exercitu ebrius inventus fuerit, excommunicetur, ut in bibendo solâ aquâ utatur, quo usque se mala fecisse agnoscat. Et leges Imperii ad abusum bibendi referendæ sunt vid, Kessler. in casib, consc. c. 26.

SECTIO III,
DE
LOCO HONORIS CAUSA
OBSERVANDO.

THES. I.

Civis locus sibi debitus priorq; in eundo, stando, sedendo, subscribendo ex legis vel statuti præscripto vel consuetudine aut privilegio competens honoris causa assignandus est. Digniores cæteris præferendi sunt. Ita Ictus in l. 1. ff. d. alb. scribend. Si lex, ait, cessat, tunc dignitates erunt spectandæ, ut scribantur eo ordine, quo quisque maximo honore in municipiis functus; & l. 6. ff. de fide Instrum. Semper Seniores juniori, & ampliori honoris inferiori, & marem femina, & ingenuum libertino præferemus. & Calistratus in l. 5. ff. d. jur. immunit. Semper in civitate nostra Senectus venerabilis fuit, namque majores nostri penè eundem honorem Senibus, quem Magistratibus tribuebant.

THES. II. Quoniam verò non æquè apud omnes populos unus idemque locus honorem denotat, mos regionum observandus est. Apud TURCAS digniorem haberi locum sinistrum, observavit Augerius Giffenius Busbequius, Imperatoris Ferdinandi ad Solimannum Legatus. Cujus rei causam afferunt illi, quòd eam partem gladius honestet: & qui sit in parte dextra, quodammodo gladium habeat sub manum ejus, qui sinistrum latus claudit; ille verò eum gestet liberum & expeditum. Apud ÆGYPTIOS ad dextram locari magnus est honos habitus, in medio verò maximus. Quod æquè apud AFROS & ROMANOS observatum est. Alexab Alex. l. 2. c. 19.

THES. III. Primum ac honoratiorem locum inter omnes
Re-

Reges, quamvis æquè polleant majestate, ob imperii antiquitatem & potentiam tacito omnium consensu obtinet IMPERATOR ROMANO GERMANICUS. Quod *Alphonsum* Arragoniæ & Neapoleos Rex, qui ab assentatoribus aulicis admonitus, ne dimissius, quam par esset, erga *Fridericum* Tertium, cum aliquando Neapolim venisset, se gereret, fassus dicitur: Vestrum, inquit, non est judicare de Regibus. Nos Reges omnes debemus reverentiam Imperatori, tanquam Summo Regi. Ille caput & Dux Regum. Panormitan. in apoph. *Alphonsi*.

THES. IV. Et quamvis nemo hætenus moverit Imperatori Germanico questionem præcedentiæ præter Turcam, quæ quod in locum Constantinopolitanorum successerit, præcedentiam aucupatur, Cæsare ipsum autoritate præpollente; Honoris tamen pro Imperatore conservandi causa, & ne vel Turca vel Romanus gloriatur de præcedentia, inter Legatos missos hætenus observatum est, ut, si in finibus Hungariæ conveniant, porrectis dextris se invicem in orbem circumagant mutuæque salute dicta quilibet itineri suo insistat; quemadmodum ex relatione Legationis Cæsareæ anno 1665. ad portam Ottomannicam apparet, ibi: Die Botschaffter wurden jeder von denen Commissarien geführet/und gaben auff die Schritte und Tritte einer dem andern gar genaue Achtung/so lange bis sie zur miltlern Säule/als dem Wechself Ziele kamen/damit ja keiner/weder seine hohē Oberr/weder seiner Gebührens/einiger massen ichtes vergeben möchten. Bey ihrer Zusammentunft gaben sie einander die Hände/und verfügren sich nach beschehener Gruss und Gegenbegrüssung ieder in ein frembdes Gebiete. vid. Kaysersl. Botschafft an die Ottomannische Pforte/welche auff Befehl Jhr. Römisch. Kaysersl. Maj. Leopold des I. Herr Graff Leslie in Anno 1665. verrichtet.

THES. V. Reges primum præ Cardinalibus obtinere locum extra dubitationis aleam ponimus. Num autem Rex vel Regina, quæ imperium abdicavit, eadem gaudeat prærogativa, dubium alicui videri posset. Eximit verò illud Dn. Molken in prof. d. Conclavi. Vidi, inquit, nuper Christinam Reginam Sve-

vicæ in Sixti sacello, illa tamen non tam ibi, sed alibi peculiarem & honoratiorem occupabat locum, illa quoque in proprio conclavi, cum visitaretur à Cardinalibus, primum tenebat: Sella etiam, cui insidebat, ex pretiosiori materia erat confecta, quam illæ, quibus Cardinales utebantur.

THESES. VI. In Conventibus publicis si Princeps & aliorum Principum, qui in dubio illum præcedunt, Legati concurrunt, præsentis Principi absentium legati honoris causa cedunt, inter se invicem tamen in loco tertio, quilibet Domini sui locum occupat, D. Præles *in dissertat. d. Princip. German. Legat. cap. 4. lib. 19.* Ita cum anno 1653. in Comitibus Ratisbonensibus solus Electorum in ordine octavus Carolus Ludovicus, Comes Rhæni Palatinus præsens esset, huic omnium reliquorum Legati cesserunt.

THESES. VII. Sane complimentorum seu ceremoniarum & istarum observantissimi sunt Principes, ac Legatus non debet esse ignarus aulæ, quam aditurus est, Marselaer *d. legat. lib. 1. dissert. 30.* Quænam autem curialia in Visitationibus & Revisitationibus observentur, & si Cæsar ipse Principesq; præsentis sint, quod moris in audientia sit vid. D. Præses *d. c. 4. n. 16. 17.* ubi hæc latius tractantur. Licet inter privatos minoris sit, primò adesse & in loco expectare, Crus. *d. jur. proæd. p. 30.* Inter Reges tamen & Principes præcedentiæ nota est, quod qui primus ad colloquium in loco convento sese sistit, primus haberi solet. Ita in congressibus Caroli V. Imperatoris & Clementis VII. Bononiæ habitis se Papa tantquam major (uti ipse putat) primus stetit. Limn. *rom. 2. l. 4. c. 9. n. 9.* Idem observatum Verovini anno 1598. cum Gallici Legati pacis ineunda gratiâ primi eò venerint, & Hispanos postremò venientes, primi visitaverint Thuan. *lib. 120.* Solet cautela in ejusmodi casibus, ne inter Magnates præjudicium fiat, adhiberi, ut uno eodemque tempore in diversis foribus aut portis locum conventus intrent. Sic Margarita Caroli V. mater, & Aloysia Francisci Galliarum Regis mater per diversas Cameraci portas ædes contiguas, ex quarum una in alteram aditus erat, ingrediebantur Guicciardin. *lib. 19.*

THESES. VIII. Catholicum non est illud Magistrorum cæremo.

remoniarum, uti vocant; Quod qui in alterius fines colloqui & congressus ergo transit, minorem se altero profiteatur, & minor ad maiorem sese conferat. Exemplo *Fridericus III. Imperatoris*, qui se cum Imperatrice ad *Alphonsum Arragoniz Regem* anno 1452. contulit, aliud constat. Ita enim *Ant. Sylvius in Histor. Fridericus III. pag. 82.* Posthac, inquit, *Cesar Alphonsi Regis Arragonum* multis precibus oneratus, ut *Neapolim* sese cum Imperatrice conferret, statuit tanto Regi morem gerere, quamvis id plurimi reprehenderint; qui Regem ad Imperatorem venire, si quid vellet, decensius existimabant. At *Cesar* irritas has voces habens, *Avunculum* sue conjugis contristari noluit, maximum & clarissimum Regem seculi deus: cuius egregia facinora totus orbis decantat: quem vi-
 Etum fortuna vincere non potuit, sed contra ipsa victa est coactaque, Regi bene merenti, cui saepe nocuerat, demum familiari ejus benefacere. Neque latebat *Cesarem*, saepe *Sigismundum antecessorem* suum, aliorum Regum hospitia visitasse: qui nunc Gallorum, nunc Hispanorum Reges adivit. In *Angliam* quoque, & in *Poloniam* minores Reges accesserat, neque propterea sua dignitas minuta videbatur. Neque ambiguum est, *priscos Cesares* saepe minorum Principum lares ingressos.

THES. IX. Haftenus de loco honorationi ratione personarum illustrium aliquid memorasse sufficiat. Personas Nobiles quod concernit, quoniam sola virtus nobilitat, Doctoribus propria virtute conspicuis major honor tribuendus est, quam qui majorum suorum rebus gestis solum fulgent. Usu tamen venit, ut Doctores personis dignitate Doctorali non praeditis non praferantur, scil. in Civitatibus Imperialibus Consulibus ac Syndicis non Doctoribus. Hac tamen causa honoris, quae civilis est, non tollit naturalem; Ut proinde filius Doctor concurrens cum patre, socero aliove qui patris loco est, praecedentiam sibi arrogare nequeat *Cassan. catal. glor. mund. part. 2. Cons. 16.* Honoratior tamen locus consideratur in actibus & causis publicis, in quibus reverentia naturalis non attenditur, *arg. l. 9. ff. qui sunt sui vel alien. jur. l. 14. ff. ad SC. Trebell.* unde *Gellius lib. 2. c. 2. in publicis locis*, inquit, atque actionibus *Patrum iura cum filiorum, qui in Magistratibus sunt, potestatibus collata inter-*
 quic-

quiescunt & cantant. Laudatur Johannes Rex Hungariz, quod Ferdinando filio in publico congressu dextram concesserit; male vero vertitur Celsi Venetorum Ducis Patri, quod filio recens renunciato, Duci assurgere, coramque eo caput detegere recuserit, ne patriam potestatem vilem facere cogeretur. Gothofred. de preced. p. 69.

§ THES. X. Q. Quando frater, v. g. mercator, natu major, cum fratre, natu minore, Doctore, actum quendam publicum exercere debet, v. gr. sororem in festivitate nuptiali publice ad templum, zur Traue deducere; Num Seniori prior locus honoris causa concedendus sit? Pro natu majori facit, quod ille jure naturæ primas teneat ante fratrem Doctorem natu minorem, ita enim Chrysostomus in Homil. 5. adversus Judæos Primogenitos, inquit, posterius genitis honorabiliores esse oportet. Sin autem consuetudo loci aliud velit, ea omnino observanda est; quæ admodum teste D. Gerdesio in diss. d. jure preced. ni. Facultas juridica Gryphisvaldensis anno 1672. respondit: Daß bey vorseyndem specificirten actu, da die beyden Brüder die Schwester zur Traue führen sollen/ungeachtet der ältere Bruder nur ein Kauffmann/der jüngere aber eine graduirte Person ist/dem ältesten die precedenz und die Oberstelle für dem jüngern Bruder zustehet/und daß der Gradus oder sonst habende Dignität des jüngern für andern bey diesem actu, welcher unter ihnen als Brüdern und nächsten Anverwandten zu verrichten/nicht in consideration gezogen werden könne/es wehret denn erweislich/ daß durch eine alte und beständige Gewohnheit ein anders und zwar daß dem jüngern Bruder/wenn er an Ehren und Dignität den älteren übertrefset/ in solchen actibus, da sie als Brüder beyde und keine intermediæ personæ honoratiores concurriren/ die Oberstelle und precedenz gelassen werde/ introduciret sey/ auff welchen fall der jüngere Bruder sich seines Rechts billig zu gebrauchen hätte V. R. W. Ita D. Præses retulit, in nuptiis filiz D. C. S. id accidisse, ut duo fratres literati natu major dignitate Doctorali non insignitus, cum fratre natu minori Juris Doctore sororem sponsam ad templum deduxerit, majorque præ minori primum obtinuerit locum. Plura vid, apud Gothofr. Crusium Gastel, tract. d. Precedent. jur. Th. XI.

TH. XI. Q. Num filia nobilis alicujus nupta ignobili amittat locum in cando, quem non nupta habebat pra reliquis foeminis nati non nobilibus? Et quoniam in utramque partem non desunt rationes, exque discussae extant in eleganti quodam responso, quod consultus superiori anno dedit Ictissimus Dn. D. H. B. R. placuit illud haec inferere.

Die mir zugefertigte Sache und Fall / darüber mein wenigstes Bedencken cum rationibus desideriret wird / verhält sich folgender Gestalt. Nachdem in Fürstl. N. gnädigst publicirter Ordnung Tit. Von Rangt und Vorgang unserer Bedienten und derer von Adell. R. §. 15. nachgesetzte Verlesung gethan: Was aber das Adelige Frauen-Zimmer betrifft; es seyn derer von Adel Weiber oder Töchter / dieselbe sollen allen denen vorgehen so keine von Adel / es seyn Frauen oder Jungfrauen / ob schon deren Männer oder Väter vor jeiner Männern oder Vätern der ushabenden Bedienungen halber die Pracedenz hätten. So hat sich neulichst begeben / daß Herr J. S. der Rechte Doctor und Fürstl. Hoff-Advocatus eine geborene von Adel geheurathet / welche Krafft angeregter Verordnung vor diesen des Herrn Canzlars Eheliebsten und Tochter unstreitig vorgegangen / und begehret dieselbe in ihig verehligten Stand aus eben diesem principio sich noch ferners dergleichen Rangs zugebrauchen / welches doch des Herrn Canzlars Liebste zugeben nicht gemeinet ist / und daher / welche unter diesen beeden der andern mit Recht nach solcher Ordnung vorgehen befugt? die Frage entstehet:

Ob nun wohl vor des Hoff advocaten Hn. D. J. S. Eheliebste nachfolgende Ursachen und Gründe könnten angeführet werden / und zwar / daß die klaren Worte des bemelten 1 ten §. auch von derer gebornen von Adel Töchtern redete / dergleichen sie Frau Doctorin auch ihu wehren und bliebe; Gestalt denn das Jus Patrium keinesweges cassiret / dieweil diese Tochter sich verheurathet B. Franzk. ad L. Gallus de lib. & posth. disp. 1. membr. 3. n. 15 & seqq. B. Carpz. p. 2. c. 10. d f. 3. Sondern sie ist und bleibt dessen ungeachtet eine geborene von Adel / wie sie sich denn auch annoch also ohne einiges Menschen Eintracht schreibt. Und wie

Wiewohl (2.) nunmehr sie ein Eheweib eines der kein geborner von
Adel ist/also in der Person zwey qualitates, eine geborne von Adel
und doch eines so nicht von Adel Eheweib zu seyn/ concurriren/
so heist es doch und scheint allhier statt zu finden die gemeine und
bekante Rechtslehre/ quod, quando in filiis vel filiabus concu-
runt diversæ qualitates, illa consideranda conditio, quæ magis u-
tilis filiis est, *Gloss. in c. ex tenore, qui fil. sint legit. Bald. in l. qui con-
tra. C. de incest. nupt. Steph. Gratian. disc. forens. 5. c. 977. n. 26. inf.*
Daß auch (3.) durch heurathen einer geborenen von Adel an ei-
nen so dergleichen nicht ist/ die nobilitas und prior qualitas keines
weges verlohren werde / scheint nicht unklar zu bewehren Ludov.
Roman. in l. cum quadam puella 19. ff. de Jurisdiction. Dessen ab-
ber ungeachtet halte salvo rectius S. J. Ich gänzlich darvor/
daß auch stante dicta Ordinatione de precedentibus des Herrn
Canklers Eheliebste der Rang allerdingß vor Hn. D. J. S. mit
mehrigen Eheliebsten habe und behaupten könne. Sintemahl (1.)
in dem vorhergehenden §. 12. klar versehen/ daß in der Ordnung/
darinne die Männer stünden / eben denselben Rangß solten auch
dero Weiber haben/ wie es denn ohn dem auch Rechtens/ daß den
Weibern alle Dignität und Ehrbezeugung nach der Dignität
und Würde ihrer Männer / und anders nicht zu wachse / es sey
denn specialiter exceptio bewiesen oder gegründet. Andr. Ti-
raqu. ad L. Connubial. 1. Gloss. 1. part. 1. n. 18. ibi: *Omni enim suum honorem
& dignitatem ex honore dignitateq; virorum pendere: Vix enim uxor
honorabitur nisi & apud homines maritus in honore, existimatio
& pretio fuerit* Daß aber (2.) allhier keine exceptio pro Uxore
Dn. D. J. S. gegründet/erscheinet daher/weil der angezogene §. 15.
von denen von Adel/und von Adelichen Frauenzimmer redet/ und
pro ratione statutæ præcedentiæ den Adel gegen die so derglei-
chen nicht sind/mit sich führet. Nun aber ist bey denen bewer-
thesten Rechtslehrern ausgemacht / quod si vir ignobilis ducat
uxorem nobilem, per hujusmodi matrimonium & hæc ignobilis
efficiatur *text. expressus. in l. femina. 8. ibi: Parentes verò feminae di-
gnitatem & splendorem tribuant, donec plebeji nuptiis fuerint copulata
l. ingenua. 3. l. edicimus. 7. C. de murileg. X. 11. Bart. in l. 1. c. 5. vers.
videndum est C. de dignit. Paul. de Castr. in l. ubi. C. de P. S. & multis
alijs*

alii relati ob Andr. Tiraqu. *de nobilit. c. 18. n. 16.* Quod adeò verum esse, ut sive à genere & nativitate, sive ex persona primi mariti nobilis sit uxor, quæ ignobili nubit, omninò tamen nobilitatem amittat, latè deducit Anton. Faber. *Codic. Lib. IX. tit. 29. def. 17.* in tantum, ut quamvis uxoris alicujus nobilis, quæ ipsa nobilis natu, putantis priorem maritum esse mortuum nubentisque plebejo, posterius hoc matrimonium sit nullum: tamen hîc effectus maneat & ob ignobilitatem putativi posterioris mariti ipsa nobilitatem pristinam amittat, ut late defendere non dubitavit Idem Ant. Fab. *d. tit. def. 28.* Ja was (3.) noch mehr ist/so wolte ich dafür halten/wenn gleich izige Frau Doctorin S. hiernechst eine Wittibe würde/das sie doch / so lange sie in solchen Stande verbliebe / der Frau Canzlerin und andern Weibern deren Männer vor Herr D. S. den Rangt gehabt / keines wegés vorgienger/ quoniam nobilis virgo, nubens plebejo, etiam post hujus mariti mortem non recuperat ipso jure pristinum nobilitatis statum, nisi splendor ab Imperatore restituatur *l. Imperator ber. è. C. de nupt. l. 1. C. de sent. passis.* Fritzius *de Nobilitate Concl. 30. lit. d.* Und daher kombt/wenn dergleichen Wittibe/so eine geborene von Adel und einer so keiner von Adel/verheurathet gewesen / in solchen Ehestande oder auch als hernachmals Wittibe verstirbt / daß derselben nicht ut nobili, sondern ut ignobili succediret wird. Ita expressè præallegat. Faber. *Cod. d. l. def. 17. num. 3.* Facit porrò pro confirmatione hujus sententiæ (4) ut, licet regulariter donatio inter virum & uxorem non valeat, si tamen vir ignobilis uxori suæ antea nobili donare & eo animo dotem constituere constante matrimonio velit, in compensationem & remunerationem nobilitatis, quam uxor ea ex illo matrimonio perdidit, omnino valeat hæc donatio. Bart. & Dd. *in l. si divorcio. de V. O. Roman. in l. 2. §. ult. Col. 1. vers. fallit, nisi maritus. ff. si cert. petat. §. Consil. 4. 45. Consultat præsens. col. 3. vers. Potest maritus. Lib. 2.* Diesem nach thut hierwieder nicht was oben in ration. Dubit. angesehen/ denn der ersten bereits per dec. ration. Genüge gethan/ und folget keines wegés die Frau D. S. bleibet eine so von Adel geborene und eines von Adel Tochter/ Ergo bleibet sie auch an sich nuptialis his non obstantibus eine von Adel und behält diesen splendo-

rem & dignitatem: Das Gegentheil erhellet *ex alleg. l. fœminæ. 8. ff. de Senat. ubi Senatoris filia nubens viliori manet quidē Senatoris filia, sed non ejus splendoris & Clarissima.* Gleichwie auch die patria potestas alhier pro retinenda nobilitate nichts wircket/ sonst würde folgen/ daß ein adoptivus eines nobilis & ipse nobilis sey contra Doctrinam Tiraq. *de nobilit. . . XV. num. 6.* Also ist auch/ sonderlich heut zu Tage/ ganz ohne/ daß nicht die väterliche Gewalt bey einer Tochter durch deren Verheurathung etiam in foro communi, verleschen solte / ita Mevius *ad jus Lubecense 1. tit. 3. rubr. num. 25* quod in tantum procedit, ut ne quidem post mortem mariti reviviscat patria potestas laud. Mev. *d. 1. num. 26.* Ad (2) Resp. die angeführte Lehre ex Gloss Bald. & Gratian. ist nicht universalis, hat auch nicht statt/ wenn die eine und vornehmste qualitas schon erloschen und nulla ist/ denn wie kan das in consideration kommen/ quod non amplius est? Endlich und was (3.) die Lehre des Romani an allegirten Orthe betrifft/ wird solche/ wie sie an sich singularis ist / also auch von andern trefflichen Rechtslehrern nicht unbillig verworffen/ ita Tiraqu. *de nob. c. 18. nam. 16. 168* Sed ille Romanus nî fallor fallitur. Ant. Fab. *d. def. 17. num. 2.* Fritz. *d. nob. d. 1. r. d. Uf* welche mich geliebter Kürze bezogen/ und nochmahls dafür gehalten haben will/ es werde sich die Frau D. S. nicht besser schätzen/ als die Virginia des vornehmen Römisch. Patricii Auli Tochter/ de qua ita Livius Lib. X. *Virginiam Auli filiam Patriciam Voluminio Plebejo nuptam, matronæ sacris pudicitia Patricia arcuerunt, quoniam desisset esse patricia, quæ plebejo nupsrat.* Wolte es *ic. ic.*

TH. XII. Causam honoris ad obtinendum digniorem locum agitant etiam Ecclesiasticæ personæ; inprimis quando Clerici ac Sacerdotes Magistratui præferri intendunt. Ubi sanè Reipubl. forma, personæ ac actus distingvuntur. Aliter in civitate, quæ in modum Aristocratia gubernatur, majorque Magistratus autoritas est, aliter in Democratico regimine præcedentia conceditur. Si personæ seculares gradibus sunt ornata, Senatoribus præferuntur; Quandoque in actibus ecclesiasticis cedunt politici, cum hi aliàs anteferri soleant. Cæterum de quæstionibus Ob politische Personen den Geistlichen in Berichtigungen der Kirchen

ehen-Sachen vorgehen sollen/welche und weil sie/die Politici, son-
 sten in fürnehmen Aemptern und denselben unterschiedenen Sit-
 zen/ vid. Kesler *in Theol. casuum conscient. cap. 45* Item: Obs recht
 sey und ohne Verletzung des Gewissens geschehen könne/das man
 Predigern in publicis solennitatibus ihre gebührende Ehren-Stel-
 le/die sie und ihre Vordäter von undenklichen Jahren gehabt/
 entziehe/und andere Politicos, welche ihnen sonst in der Ordnung
 folgen/an ihre statt setzen? vid. Dedekenn. *in thesaur. consil. theo-
 log. vol. 1. lect. 3.*

TH. XIII. Medici Jtis locum honorificum seu primum
 non invident, ipso medico Francisco Valesio *in Satira Philosoph. c.*
74 teste, & jure ipsis competere docent Lipsius *orat. 8.* Rodericus
 à Castro *in medico politico lib. 1. c. 12.* Benius *d. privileg. Juriscon-
 sult. lib. 3. c. 55.* D. Gerhard. *centur. quest. politic. decad. 9. quest. 6.*
 D. Præses *dissert. d. Philantia cap. 3.* Est tamen Medicus quoque
 honorandus, honorque ei debitus assignandus; Hinc Doctor
 Medicinæ in sessione, statione ac processione præferendus est
 Quæstori Electorali, nisi consuetudine contraria præcedentiam
 obtinere queat, Carpz. *part. 2. decis. 110.*

TH. XIV. In recensendis proceditur actibus nolo verbo-
 fior esse, cum plura videri possint apud D. Crusium *in tract. d.*
jure procedur. as, Jacob Gothofred. *in Diatribe d. jure procedent. D.*
 Christian Gastel *de stat. dignitat. & præcedentia Pontific. Imperate-
 rum, Regum, Magn. Ducum &c.*

SECTIO IV.

DE

TITULIS HONORIS CAUSA DA- RI SOLITIS.

THES. I.

Um in civili societate honor distingvat ordines cu-
 stodiatque dignitates, licitum omnino est honores
 ambire & impetratos gerere. Sunt ergò tituli Ho-
 noris in se non injusti: Honor enim Virtutis præ-
 mium est & comes. Inde non modò in Academi-
 is

is auctoritate publica distribuuntur tituli: sed etiam in Aulis sæpe prodeunt Ordinationes Aulicæ. In Rec. Imp. Augustan. d. anno 1500. mentio fit einer Ordnung der Titel halben/wie ein ieder dem andern in seinem Stande schreiben soll. Possit quidem videri, inquit D. Conringius in *assertion. Jur. Moguntini in coronand. Regib. Romanor.* contentio de re levi: & verò non est in ea salus Reipubl. collocata: attamen interest ipsius quoque reipubl. ut sua cuique dignitas, suum jus seruetur, præsertim maximis Principibus; quod noceant ejusmodi injuriæ saltem exemplo, & iniquum ferendo licentiæ impunitate quasi muniant viam.

TH II. Ob Honorem, quem in Orbe gerit omnium summum, IMPERATOR vocatur *Augustus* ab augendo dictus, quod cognomen olim Octavianus, Julii Cæsaris successor assumpsit primum: *Sacratissimus* ob magnitudinem majestatis & personæ dignitatem in *l. pen. ff. ad SC. Tertull. l. 3. C. d. quadrienn. præscript. Nov. 47. c. 1.* Ejusque Constitutiones sacræ appellantur *l. 6. §. 2. ff. d. rer. divis. tit. C. de præpos. sac. cubic.* Ipsique tribuitur titulus *Majestatis*, quâ voce dignitatis magnitudo designatur *l. 91. ff. d. hered. instit. tit. ff. C. ad L. Jul. Maj. l. 10. C. d. legib.* Germani romanizantes hunc titulum honorificum Germanicis Imperatoribus in sua lingua attribuunt *E. Maj.* Quod vivente Carolo Magno obtigit, *vid. Privil. Brem. dat. ac postmodum tempore Ludovici Pii Annal. Fuld. Brovic. p. 221. Ottonis II. Hund. Metrop. p. 308. Frider I. & II. Lehman Chronie. Spirens. p. 635. Rudolphi Habsburg. Limn. in not. ad lib. 7. pag. 307.* Romani suos Imperatores prædicarunt *Sanctos* vel *Sanctissimos*. Ita Antonius, Alexander Severus, Valerianus alio hoc honoris titulo insigniti sunt *l. 3. ff. d. natal. restit. l. 87. l. fin. ff. de legat. 2.* Imperatores tam antiquæ quàm novæ Romæ *Invictissimi* vocati sunt, *vid. Sveton, in Tiber. c. 7.* Germani Carol. M. Ludovicum Pium, Ottones aliosque, qui hodiernum prædeceserunt Imp. *Invictissimos*, quasi jurisdictione cedere nescios, collaudarunt: non quod omni tempore tales sese exhibuerint, sed potius ob votum, quod Eos semper invictos esse vult, *Limn. lib. 2. Jur. publ. cap. 6. num. 10.* Imperatores à subditis nominati quoque sunt *Religiosissimi*, non tantum ob religionem erga Deum *l. 2. ff. d. just. C. jur.* quâ nihil cla-

clariori lumine præfulget in Principe l. 8. C. de summ. Trinit. quàm ratione religionis juris l. 6. 7. §. fin. ff. d. legat. 2. quæ non minùs ac prior religio in Imperatoribus requiritur vid. proam. Instit. Gloriosissimi, ob amplissimi imperii gloriam. Divi stylo ethnico magis quam Christiano Limnæ. d. jur. publ. Rom. Imper. lib. 2. c. 1. Dn. Rechenberg dissert. d. natur. & us. titul. apb. 3. §. 2.

TH. III. Hoc singulare est & præminentia causa fit, quòd Imperator nulli Regum tribuat titulum Majestatis, benè tamen ab Aliis tribuatur Imperatori. Rec. Imp. d. anno 1526. §. und sind der Churfürsten. R. Imp. Ratisbon. d. anno 1577. §. und als die wolgeborene §. und ufgehaltene/ Londorp. lib. 1. p. 25. Sic anno 1641. cum Comitibus ad Regem Gallia scribendum esset, Status de Majestatis nomine subdubitantes Cæsar admonuit, stylum in Imperio receptum id non admittere: Daß denen Cronen Frankreich und Spanien das prædicatum Majestatis, weder conjunctim cum dignitate, noch divisim zu geben / sondern es bey dem alten stylo zu lassen / mit welchem solches nicht herkommens / sondern bishero allein eines Römischnen Kayfers oder Königs Majestät im Reich agnosciret worden / oportuit que omisso Majestatis vocabulo literis solum inferi, & Königl. Würde. Limn. not. Franc. lib. 2. c. 6. Contra, Imperatori Reges attribuunt titulum Majestatis; Ita Sigismundus Polonia Rex ad Carol. V. scripsit: Facit Majestas vestra rem suâ virtute & nostra in se observantiâ dignam Reinking. d. regim. secul. & ecclesiast. lib. 1. class. 2. c. 7. num. 18. Jacobus Magnæ Britannia Rex in literis datis d. 2. Novembr. anno 1621. Ferdinandum II. Cæsarem Majestatis titulo compellavit, & in subscriptione addidit: Majestatis vestrae frater amantissimus. Ludovicus XIII. Rex Gallia hanc in Imperatore dignitatis præminentiam agnovit, dum Huic Rex in literis d. 7. Maj. anno 1628. ad Ferdinandum II. datis aliquoties titulum Majestatis tribuit, Limn. lib. 1. c. 7. n. 5. in fin.

TH. IV. Quoniam apud omnes, vel saltem moratiores, gentes receptum est, ut maritus illustris uxori suæ eundem dignitatis gradum communicet, eaque maritali splendore coruscet, inde Imperatoris Uxor ad exemplum Augusti Cæsaris Augusta, id est, veneranda nominatur.

THES.

TH. V. Imperatorum sequuntur REGES; Inter quos eminet *Rex Germanus*. In Germania designati Imperii successores Augusti titulo claruere, Aventin. *lib. 4. Annal. B. Jor. p. 382.* placuit etiam Germanis Imperatorem perhibere *semper Augustum*, Regem Romanorum verò simpliciter Augustum *Constitut.* *Frideric. de pace Constant.* quæ tamen differentia non Friderici II. ætate Trithem. in *Chronico. Spankheim. pag. 273. & seqq.* nec Ferdinandi fuit observata *Recess. Imper. Spirens. d. anno 1542. in pr. R. Imp. d. anno 1557.* Olim exteri Reges titulum Augusti sibi non arrogarunt, sed potius Imperatoribus in prærogativam relinquere voluerunt.

TH. VI. ELECTORES licet Reges non sint, Regibus tamen æquiparantur *Warem. ab Ehrenberg d. fœderib. lib. 1. c. 2. num. 147.* & vocantur *Edle Seulen Aur. Bull. III. 3. pr. Grundfeste und unbewegliche Seulen des Reichs A. B. II. 12.* Mit welcher Hülffe der Gewalt Kaysers! Macht gestärket wird *A. B. III. 5. uf welchen das Reich vornehmlich beruhet und bestehet Capitul. Ferdin. II. Ein theil Kaysersliches Leibes A. B. III. 24.* Die nechste Glieder der Kayserslicher Majestät *Rec. Imper. d. anno 1541. in pr. Die innerste Glieder des Reichs / Capitul. Leopold §. 46.* Tituli eorum, quibus insigniuntur, sunt vel Ecclesiastici vel Politici. *Moguntinus, Trevirensis & Coloniensis Electores & Archiepiscopi olim vocabantur Reverendissimi in Christo Patres Ehrwürdige in Gott Vater R. I. d. anno 1356. in pr. postea Die Hochwürdigste in Gott Vater*

TH. VII. Magni honoris signum est, quòd Imperator Electores non solum Seculares ex illustrissimis familiis oriundos, *Oheimen/* sed etiam Ecclesiasticos illustri non progenitos stirpe, *Nepotes, liebe Neven und Churfürsten* appellet. Cujus rei rationem in abdito latere scribit *Heig. lib. 2. qu. 4. num. 62.* Et *Arumæus vol. 1. jur. publ. disc. 9. memb. 1. in fin.* profitetur, causâ se nec ab aliis expiscari, nec proprio Marte excogitare potuisse. Sed *Freinshemius d. S. Rom. Imperii Elector. et S. R. Eccles. Cardinalium præcedent. diatrib. 3. n. 19.* ad dignitatis Electoralis eminentiam referre non dubitat. *Eximia enim dignitas, inquit, quia summam parit nobilitatem, quandam efficit cognationem cum*

cum Imperatore aut Rege, qui nobilitatis omnis in suo regno fons & caput esse intelligitur. Igitur hodièque sic proceres suos Duces- que Rex Galliarum, licet ipsi non sunt conjuncti sanguine, vocat Cognatos suos. Eodem plane more, quo Persarum Reges prisca temporibus, de quibus Brissonius de *Regno Persarum lib. 1.* & Freinsh. in *Curt. 33. 14.* Nec aliter Constantinopolitani Cæsares, quos in patriciorum ordinem retulerant, *Patres Imperatoris* vocabant. *fin. C. d. consul. lib. 12. §. 4. Instit. quib. mod. jus patr. part. solv.* Quidam id singulari Imperatoris affectioni tribuunt, cum amor erga Nepotes vehementissimus esse soleat. Quid? si cum D. Gerhard. *quest. controuv. in jur. public. Rom. German. occurrent. Hex. 6. qu. 5.* dicamus: quemadmodum nepos ex sorore nobis dicitur, qui sororis nostræ filius est; eodem sensu ab imperatore, vel Imperio, cujus soror quasi Ecclesia est; *arg. Nov. 16. pr.* hujus autem filii, cum quadantenus Ecclesiastici sint Electores, *Nepotum* hinc nomine appellari. Politicorum Electorū nomen *Oheimē* est agnationis cognationisve nomen. *Arum. l. e.* Quemadmodum etiam Rex Galliarum quemlibet Principem cognatum suum (seu cousin) appellat, quamvis sanguine ipsi non sit junctus, prout ex *Loyseu des ordres cap. 7. n. 103.* notat D. Feltman *de titul. honor. lib. 2. cap. 18. n. 18.* Quis imperatorum primus fuerit, qui Clericos Electores nomine *Nepotis* dignatus fuerit, certè non constat. Alii Fridericum III. cognomento Pacificum id fecisse, in reformat. francof. d. anno 1442. *Bertram d. Comit. membr. 2. n. 10:* Alii ante Fridericum id factum dicunt, quoniam Sigismundus Imp. in dem notifications-
Schreiben seiner Kaysers. Wahl/ Electorem Trevirensensem appellavit, *seinen lieben Neven.* Idem patet ex *Recessu Norimbergens. d. anno 1431.* Josia Nolden *d. stat. Nobil. cap. 8. n. 47.* arbitratur, titulum hunc honoris causâ circiter Ruperti tempora, & post Auream Bullam totum fuisse excogitatum.

THE S. VIII. Meminit Luther. in *discurs. mental. cap. 38.* quòd Electores ad Reges scribentes utantur titulo *E. Liebden/* non *E. Gnaden.* Hodiernis moribus, cum alia forma titulorum sit ac prisca temporibus, & omnium Principum tituli creverint, pervenerintque ad summum, non in scholis, sed aulis & Cancellariis

D

riis

riis hoc discendum est. Id constat, quod ante pauca tempora Electores Regibus exteris titulum Majestatis non tribuerint, sed *E. K. Königlich Würde*. Idem titulus Gustavo Adolpho Regi Sveciæ ab Electoribus datus, cum male Eum haberet, ita rescripsit: Vestrum ad literas nostras superiori anno responsum accepimus, quod, ut resignaremus, etsi primo intuitu vix in animum inducere protuimus, propterea quod nobis titulus (Majestatis) à solo Deo & majoribus nostris acceptus non tribuatur: tamen illud hac conditione reservavimus, ne hujusmodi in posterum præjudiciis amicitia nostra violetur. Electores ita se excusarunt: Serenissime Rex, etsi in literis nostris quoad titulum aliquid defuerit, id tua Majestas non ex animo alienato, & qui ipsius honori aliquid detrahere cupiat, sed ex usu & consuetudine, quam etiam erga alios observamus Reges, profectum esse sibi persuadeat *Limn. in notis ad lib. 3. c. 2*

TH. IX. Duces ac Principes hodie vocantur *Celsissimi, Serenissimi ac potentissimi*, prout demonstrat Goldastus in *act. publ. p. 197. Hochgeborne Durchlauchtig. imò Durchlauchtigst; Comites Illustrissimi, Wolgeborn* vel uti hodierno cessit seculo *Hochgeborn Barones Illustris Generosissimi Wolgeborn* dicuntur. Hic plurimum interest, scripturientis nosse stylum, ut vocant, curiæ, ne circa titulos Personarum illustriū hallucinetur. Bene Gramondus *Histor. Gal. l. 1. p. 30.* Multum, inquit, interest, Principem inter & privatum. Ille ad famam omnia dirigit, hic continetur modicis: quod vitium huic, sæpè illi virtus: quod homini privato superbia, Principi Magnanimitas est. Et si titulatura uti vocant, ex amissis non fuerit observata, solent literæ non resignatæ remitti: prout anno 1561. fecerunt Principes Protestantes, cum ipsis à Pontifice mitterentur literæ cum inscriptione ad singulos simili: *Dilecto filio, nobili viro, Duci aut Comiti. Thuan. lib. 28. pag. 545.* Olim Duces ac comites fuisse dictos Spectabiles: Barones verò Nobiles, Honorabiles, Illustris, Generosos: vid. Clotz, *dissert. de titulis honoris. c. 6. 7. 8.* Hodie alia titulorum figura est planè quod stylus Curia quemlibet edocet.

THE S. X. Priusquam longius abeamus, advertendum venit, quòd honoris à Deo sibi concessi declarandi ergò Principes
utantur

utantur numero plurali, Nos Dei gratia, non Ego; neque hoc ullo modo ad vanitatis vel superbix, sed authoritatis & modestix argumentum referendum est. D. Geisler. *dissert. d. titulo: Nos Dei Gratia. part. prior. thes. 18. ob rationes th. 19. & seqq.* adductas. Princeps isto titulo nihil singularis potestatis sibi adscribere videtur Lindenbergr. *d. numeror. princip. mysterio p. 5. 6.* & Princeps bonus Tyrannidis speciem effugit, si potestatem cum aliis communem se habere fatetur. Erasm. *d. conscrib. epist. p. 65.* ac Princeps non solum propriæ, sed etiam, (uti loquitur Lipsius *lib. 3. polst. c. 2. §. 2. in marg.*) mutuatitix sapientix aliquid tribuit, cum Imperantes à Deo habeant characterem; illudque Nos denotet magnitudinem. D. Beckman *in notit. dignit. illustr. dissert. 1. c. 3. §. 6.* facitque ad amplificationem dignitatis & honoris. Idem *c. 1.* quia Princeps cum aliis hominibus comparatus ratione meritum multos æquat, etsi unus sit, tamen plures, imò totum populum repræsentat. D. Feltman *Tract. d. titul. honorif. c. 57. §. 2.* imò titulus: *Dei gratia*: Principes Imperii immediatos apertius distinguit à cæteris, qui sunt Mediati & Subordinati aliis Id. *th. 87.* Mylerus *d. Princip. & stat. imper. german. part. 1. c. 30.*

TH XI. Notabile est, quod quandoq; Superior vocet inferiorem Dominum clementem: cuius meminit D. Eiben *in Elect. feud. c. 8. §. 13. aus der Hochgräfl. Stollbergisch. Deduction wegen Königstein &c. in Beylagen num. 33.* & seq. ubi Dominus Vassallum vocat seinen gnädigen Herrn / quod etiam refert Dn. Rhet. *comment. in lib. 1. jur. feudal. n. 8. in fin. p. 127.* De Titulo Excellentix, & qualis controversia inter Electorum & Aliorum Principum Legatos fuerit, vid. D. Præses *in dissert. d. Princip. Legat. c. 5.* Cæterum status Imperii vel aliq se scribens: *unterthänig* / eo ipso se subditum alterius non profitetur, quia verba civilitatis non obligant, vid. *Limnæ jur. publ. lib. 4. cap. 9. 101.* Idem *lib. 4. c. 6. n. 70. in fin.*

TH XII. De Titulis personarum non illustrium, non est, quod multa dicamus, cum isti valeant, sicut nummi, & usu addiscendi sint. Res autem eò devenit, ut intermissa titulatura noviori, retentâq; veteri actionem instituire contra scribentes nonnulli non erubescant, Ita crevit vanitatis genus, *Tinomania*, a quo

oto pectore abhorent viri cordati; quod enim facias ei, qui in proximo trans Rhenum rure ignotus & tamen audit *Clarissimus*,

Quam multum vanities - catatis lober.

conferatur *Mundi lapis lydius*, sive vanitas per veritatem falsi accusata & convicta, operâ Anton. à Burgundia edita, Add. D. Praeses in spicilegio ad Galatrum s. d. mor. elegant. p. 138. n. 1.

SECTIO V.

DE

INSIGNIBUS AC ORNAMENTIS HONORIS CAUSA CONCESSIS.

THES. I.

Insignia, quæ nihil aliud sunt, quam infallibile virtutis testimonium, bonæ mentis indicium, claritatis & honoris tessera, Draco d. orig. & jur. armor. ad inventa sunt, ut virtuti tum bellicæ tum togatæ suum extet præmium. Nec tamen cuivis indiscriminatim arma ac insignia conceduntur, sed honoris causa iis, quos virtus nobilitat; nec propria autoritate quis insignia usurpare valet, sed Imperator aliusve Superiorem Deo & gladio non recognoscens ea concedit, vel immediatè, ut quando nobilitate, simulque armis quem donat, vel sine nobilitatis collatione privilegium armorum alicui concedit, *Einem Wappen Brieff*: vel mediate per comites Palatinos. Draco d. l. Hinc Pulchrè Polyb. l. 5. *juv nes inquit, excitant ac provocant ad pericula subeunda. Cum enim occasio se dat, & aliqui eorum fortiter & animosè fecerunt, convocans Imperator in concionem omnes copias & circumponens sibi eos, qui Autores egregii facinoris, primum quidem laudes eorum edisserit, & super hoc facto, & si quid aliud in omni vita gesserint laude & memoria dignum: posthac ei quidem, qui hostem percusserit, hastam donat: qui verò deiecerit & spoliaverit, pediri quidem phialam: equiti phaleras &c.*

THES. II. Non autem sola virtus militaris causa impellens est insignium assumendorum, sed & aliæ plures, uti sunt: *Officium*, quemadmodum Electores seculares ea, quæ Imperatori præferunt, insignia clypeis suis exposita habent. *Benemerita*; uti Imperator

Maxi-

Maximilianus I. Erico Seniori, Brunsvicensium Duci, duodecies in acie stanti & Imperatori fidelem operam contra Turcas, Gallos aliosque præbenti a vitis insignibus auream stellam adjecit, quæ adhuc in Brunsvicensium Ducum clypeo fulget. *Religio*, vera sit five falsa. Sic Colonienses Magorum corpora accepisse gloriantur: hinc eorum insignia mutata sunt in tres coronas ad designandum, tres sanctos Magos ab oriente venientes ac domini Servatoris nostri nativitatem colentes ab iis detineri. *Lehmann Chronic. Spirens. Nominum convenientia*, uti Familia Hennebergensis gallinam habuit nigram Bernates in Helvetia ursum pro insigni gerunt, & putant, Bernam die Stadt Bern nomē accepisse ab urso, qui primus comiti orbem condituro occurrerit. *Limn. lib. 6. c. 6. n. 17. ex Chronic. Helvet. lib. 7. c. 30. Eruditio*: sic Bartolus Ictus, ab Imperatore pro insignibus accepit leonem purpureum cum bicipiti cauda in campo aurato, ad designandam ejus virtutem & eruditionem. *Jovius in elog. vir. doctor.* Alii tamen, inter quos est *Limnæus lib. 6. Jur. Publ. c. 10. n. 4.* Baldo à Carolo IV. horum insignium usum concessum esse autumant, *Nobiliss. D. Bechman dissert. de insignibus th. 56.*

THES. III. Partes insignium, præeunte *Limnæo*, recenset *D. Becman in notis. dignitat. illustrium dissertat. 6. cap. 3. th. 2.* scilicet I. *Scutum* seu campum, cui insignia in hærent. II. *Emblemata*, h. figuras atque colores scuto adhærentes III. *Galeam*. IV. *Clinodia*, ornatûs causa Galeis adjecta; & V. *Sustentacula*, quæ insigne sustinent ac fulciunt,

THES. IV. Solent autem Imperatores hodie jus donandæ in galea coronæ sibi ferè solis reservare, nec Comitibus Palatinis concedere, quemadmodum verba diplomatis Casarei refert *Dracon c. 1. th. 4.* Doch sol genanter D. S. sein fleissig auffsehen haben / Daß er in Krafft dieser unser Käyserlichen Freyheit und Gnad unsern Käyserlichen und Königlichen Adler / auch anderer Fürsten / Grafen oder Freyherren / alterblich Wappen und Kleinodt / auch niemands / wer der were / eine oder mehr Königlichen Kronen / auff dem Helm nicht verleibe / welches wir uns hiermit vorbehalten haben wollen.

THES. V. Imperium nostrum Romano-Germanicum gerit *Aquilam*, eamque *Bicipitem*. Hanc, inquit D. Becman *d. notit. dignitat. diff. 6. lib. 4.* Prisci Romanorum Reges amavere, posteri in Republica liberâ amplexi sunt & secuti, tandem Imperatores ad nostram usque ætatem propagarunt. Ratio videtur in Aquilæ robore, magnitudine corporis, volatu sublimi ac celeri, acrimoniâ visûs, prudentiâ præterea & animi magnitudine quærenda esse, ut veluti Aquila istis, sic Romani similibus donis eminere censendi sint. Eandem posteri Bicipitem voluere, seu potius duas Aquilas expansis alis sibi dorsa jungentes, forte in designationem Bicipitis Imperii Orientalis & Occidentalis. Alii tamen existimant, aquila, Imperii insigne licet sub uno corpore duo capita habeat, fissam tamen esse aquilæ imaginem à *Caroli M. Germanorum & Nicephori Græcorum Impp. conventionem*, vid. *Limnæ. l. 4. c. 14. n. 10.*

TH. VI. *Regis Romanorum* insignia non bicipitis, sed simplicis ac consuetæ aquilæ figura efformata sunt. Cum enim Rex Romanorû Imperatorem superiorem agnoscat, est, quod Rex electus in insignibus & sigillis aquilam simplicem dextro saltem capite prominentem, Imperator verò coronatam bicipitem gerat, *Limnæ. lib. 3. 4. n. 8.*

THES. VII. Electorum Ecclesiasticorum insignia variant. Primi s. *Moguntini* est *Rota ex dispositione Willegisi*, Primi Electoris *Moguntinensis* dispositione. Hic enim cum ex patre *Rhedario* ex pago *Saxonie Schönningen* esset, multis locis sibi rotam depictam conditionis suæ memor modestissimè proposuit cum hac inscriptione: *Willegis, Willegis, recole, unde veneris.* Archiepiscopi *Trevirensis* insigne est *crux rubra aureo in vellere*. Electoris *Coloniensis* insigne est *crux* respectu Archiepiscopatus. *Secularium* Electorum insignia sunt: *Regis Bohemie Aquila fusca s. nigra*, quam *Friedericus I.* in leonem fulvum bifurcatæ caudæ in clypeo albi coloris mutavit, & in signum Archipincernatus ungui dextro calicem quoque aureum imposuit. *Gold. d. Regn. Bohem. lib. 3. c. 4.* Electoris *Bavariæ* insignia sunt *pomum aureum in orbis formâ*. Electoris *Saxonie* duo gladii stricti vel decussatim compositi. Unde *Albin.* inquit: *Der Chur Sachsen Wapen ist eine Fahne / so oben schwarz und unten weiß / darinnen zwey rothe Schwerter übere*

überschrecket. Elector Palatinus iisdem gaudet partibus cum Domo *Bavarica* ratione Electoratûs in Instrumento Pacis Westphal. Ognabrug. Ipsi restituti. De reliquorum Ducum Principum Comitum ac Dominorum, insignibus, scutis, coloribus, figuris, galeis & aliis ad hanc rem spectantibus cum opus Dn. D. Spenerus editurus sit, plura tum percipi poterunt.

THES. VIII. Ornamenta honorifica, cujusmodi sunt *vestitus honoris ergo concessus, Torques, Armilla, Annuli, Inaures, Cingula* idque genus alia quod attinet, conciliandæ venerationi Magnatibus opus est splendidioribus ornamentis; siquidem vulgus magnorum operum non alios capaces putat, quàm quos eximia specie donatos videt. D. Becman *d. l. cap. 1. th. 11.* juxta proverbium: *Hanc homines decorant, quem vestimenta decorant.* De Ludovico XI. Galliarum Rege, Cominæ: *lib. 2. n. scribit: Ludovicus brevibus utebatur vestimentis, & adeo neglectis, ut nihil supra Pileum gestabat diversum ab aliis, & huic affixa erat imago plumbea. Hanc tenuitatem ridebant Hispani, & per simonia tribuebant.* Imò non ipsum solum Princeps, sed etiam ipsius ministros decet, in Principis honorem ornatiores incedere, non sicuti alii inferioris ordinis homines Perez, *ad rit. C. d. vestit. holoser.*

THES. IX. Acta Comitiorum testantur, Maximilianum I. singulis Principum ordinibus certum & distinctum vestitum anno 1594. præscripsisse, eosque illo usos fuisse. *Ein Herzoglich Kleid war ein rother atlaser Mantel/durch ab/biß auff den Fuß/ zu einer Seiten offen/mit Lassatz unterfuttert und oben daran ein übergelegt Goller von Lassatz/biß auf die Achsel: und unter demselben Mantel ein rother Rock nach gefallen/ der auch an der Seiten/ da der Mantel offen/ geziert nach Beleben. Item / auff dem Haupt ein rother atlaser Herzog Hut mit Lassatz überstülpet / einen zweren Handbreidt. Der Landgrafen Kleid war ein brauner Damascaner Mantel / durchaus biß auff den Fuß zu einer seiten offen/gefütteret von grauen Fehe / und mit einer umgelegten Goller von graue Fehe/biß auf die Achsel: Der Hut von braunen Damast/forn mit einē fehe Aufschlag/wie die mardern Haupt gemeiniglich getragen werde. Der Marggrafe Kleidung*

bung war ein brauner Damascaner Mantel in die Länge / wie jetzt gesagt / mit Bundwerck / Fehewanē genant / gefuttert / mit einem Goller oder Überschlag desselbigen Bundwercks bis auff die Achsel: den Hut auch von brauner Damast / dessen Überschlag fein von Bundwerck. Der Erzbischofliche Habit war ein langer Mantel von Rosenfarben / von beiden Seiten offen / mit lassar gefuttert und einer Kappe auff der Achsel / alsdenn dergleichen Prälaten zu tragen pflegen / und die zugehören auch mit lassar gefuttert. Die Bischöffe / so Fürstlich Land und Leute: als Bamberg / Würzburg etc. trugen lange braune Röcke mit grauen Fehe gefuttert / und eine Kappe um den Hals / auch mit grauen Fehe gefuttert. Die gemeine Bischöffe trugen braune Röcke von Bundwerck oder Fehewanen gefuttert / wie auch die Kappe Linna. *ad lib. 4. jur. publ. c. 7. n. 23.*

Electorum Ecclesiasticorum vestitus in solenni curia est toga ex panno coccineo rubro, pellibus ex albo & nigro variegatis, quas heomelinas vocant, suffulta & prætecta: pileus quoque ejusdem coloris panno pellibusque variegatis prætextus. Electorum secularium vestitus in solenni curia est paludamentum holosericum rubrum, pellibus heomelinis suffultum & prætextum, pileusque ejusdem materiae, coloris ac prætexturae. D. Struve d. eo quod justum est circa vestit. civium. Reliquorum ordinum quis vestitus sit positus ipsa Reformatio politica Imperii d. anno 1577. tit. 3. & seqq. sigillatim enarrat.

Th. X. Quænam vestis Comitibus & Baronibus prohibita sit, vid. Reform. Polit. d. anno 1577. tit. 13. Uxoribus tamen Comitum & Baronum conceditur vestibus suis aureas argenteas paragaudas adjungere; integra tamen vestis ipsis interdicta d. Reform. polit. d. l. Inter Nobiles distinguitur, an sint Nobiles tantum, an simul equites. Illis certa sericorum vestimentorum genera interdicta Ref. polit. tit. 11. uxoribus tamen eorum laxior potestas conceditur, daß sie mögen vier seidene Röcke machen lassen / einen von Sammet / die übrigen deren von Damast oder der gleichen seiden Röcke / Nobiles verò qui equites sunt, splendidio-

didiori vestitu utuntur, & etiam thorace aureo ipsis uti licet.

THES. XI. *Doctores* in vestium determinatione eodem gradu constituuntur, ut eorum melior sit conditio, quam Nobilium, qui Equites non sunt, quod patet ex Recess. d. anno 1500. rubr. von Übermäßigkeit der Kleider / ubi disponitur: Die von Adel/so Ritter oder Doctores sind / sollen kein Goldens Stück tragen / doch sol es ihnen zu Wämbsern zu tragen unverbotten seyn / Reform. Polit. tit. von Doctoren. Desgleichen sollen und mögen die Doctores und ihre Weiber / auch Kleider / Geschmuck und Ketten / güldene Ringe und anders ihrem Stande und Freyheit gemäß / tragen. *Licentiat* quoque Doctorum privilegiis gaudent, Ordinat. Regiment. d. anno 1500. rubr. wie zwanzig Personen in das Regiment genommen sind in fin. ubi dicitur: Die andern sechs Personen / die von Ritterschafft / Doctoren oder Licentiaten &c,

THES. XII. *Leges sumptuariæ* in Germania nostra, in qua luxus valde invaluit, necessariae sunt. A serico perventum est ad aureas & argenteas vestes; ab his ad texta serica, quæ margaritæ & varii operis lapilli implent per suos colores distributi. Quid catenas dicam & gemmea cingula, & adamantinas fibulas, & bina ternaque patrimonia mulierum auribus pendentia? Digna Principibus imò necessaria cura foret, providere, ne dites familiarum, aut claritudine insignes studio magnificentiae prolabantur. Sed opinor ex aliorum inopia securitatem sibi conciliari persuasum esse principibus ait Forstner, *ad lib. 3. Annal. Tacit. p. 495, add. Lanfr. oratio pro Germania.*

SECTIO VI.

DE

OFFICIIS HONORIS CAUSA DEFERENDIS ET PRÆSTANDIS.

THES. I.

fficia (prout hæc vocula notat munus) sæpius magis honoris quam proventuum causa conceduntur & peraguntur. Solent autem in delatione ejusmodi

E

offi.

•fficiorum honorificorum quandoque attendi bene merita Majorum, quandoque familia, quibus non auferendi sunt honores. De Comitum veterum liberis attestatur Capitulum Caroli Calvi apud Mireum in *annal. belg.* anno 877. hunc in modum: *Si Comes de regno obierit, cujus filius nobiscum, filius noster ordinet de his, qui eidem Comiti plus familiares, propinquiores fuerunt, qui cum ministerialibus ipsius Comitatus & cum Episcopo, in ejus parochia fuerit ipse Comitatus, ipsum comitatum praevideant, si veregant, usque dum nobis renunciatur, ut filium illius, qui nobiscum erit, de honoribus illius honoremus.*

THES. II. Ac hodiernum honorifica officia deferri iis, quorum praedecessores de republica bene meriti sunt, ex actis Circulorum imprimis patescit; prout in Duce s. Praefecto Circuli des **Krayß** Obristentalis reflexu haberi solet. Exempli loco Potentissimum Saxoniae Electoris in Circulo Saxoniae Superioris, qui anno 1658. tanquam paternae virtutis haeres ab ordinibus fuit electus, D. Praeses in *Schediasm. d. Conventib. Circulorum cap. 4. n. 11.* adducit.

TH. III. Sunt praeterea in Germanico Imperio officia honorifica, quae certis personis ac familiis conceduntur. Sic ELECTORES S. R. IMPERII in Curia solenni officia quaedam honoris causa praestant atque Imperatori exhibent. Olim ista non erant haereditaria certisve familiis connexa, sed ambulatoria. D. Conring. *dissert. d. officialib. Imp. Rom. Germ. th. 12.* Notabilis locus est apud Witi-chindam *lib. 2. Annal. sub init.* ubi is Ottonis Magni inaugurationem coronationemque ac dehinc solenne convivium describit. Divina deinde, ait, laude dicta sacrificioque solenniter celebrato descendebat Rex ad palatium, ac accedens ad mensam marmoream regio apparatus ornatam resedit cum Pontificibus & omni populo: Duces vero ministrabant: Lothariorum Dux, Giselbertus, ad cuius potestatem locus ille pertinebat, omnia procurabat: Eberhardus mense praerat, Hevimanus Franco Pincernis: Arnulphus equestri Ordini & eligendis locandisque, castris praerat &c. Ac memorabilis est descriptio solennitatis Paschalis ab Ottone III. in Quedlinburg celebratae veteri historia Ditmari Mersburgensis. *lib. 4. Chron.* cujus haec sunt verba: *Quatuor ministrabant Duces: Henricus (Bavariae Dux)*

Dux ad mensam: *Conradus* (Francia) ad *Cameram*: *Hecil* (Palatinus) ad *Cellarium*, *Bernhardus* (Saxonia) equis praesuit. Postmodum officia isthaec hereditaria effecta sunt, & quantum ex *Arnoldi Lubecensis lib. 3. c. 9.* constat, factum id est a *Friderico Barbarossa*, regiae Dignitatis Majestatisque Imperatoriae studiosissimo, qui devicto Duce *Henrico Leone* alia ad Imperii honorem pertinentia reduxit, ut haec quoque officia revocasse in usum videatur, *D. Conring. c. 1. lib. 14.*

THES. IV. Officia Electorum *Ecclesiasticorum* in tali curia sunt haec, ut, quotquot adsunt, sigilla & typeria imperialia sive regalia in solenni processione super argenteo baculo suspensa gerant, & ante Imperatorem vel Regem Romanorum in mensam ponant; quae tamen ipsis Rex seu Imperator statim reddit, & ei in cujus *Archicancellariatu* aula celebratur, majus sigillum collo appendit, quod ad finem coenae & usque dum in hospitium suum rediit, portare debet *D. Gothofr. à Jenâ de election. Imper. disp. 5.* Ingresso Imperatore vel Rege Roman. ad mensam Electores *Ecclesiastici* benedictionem tam ante mensam, quam in gratiis post cibum acceptum agendis dicere jubentur servato ordine in *Aur. Bulla cap. 23.* praescripto. Et ut se invicem honore condigno & decenti praeveniant, & exemplum aliis praebeant invicem honorandi, is, quem circa praemissa ordo tetigerit ad haec, alterum *conviventiam* & caritativa inclinatione invitet, & tunc demum ad praemissa procedat, seu quodlibet (*in d. c. 23.*) praemissorum.

THES. V. Quamprimum Imperator vel Rex Rom. solium praeparatum ascendit, Electores *Seculares* sua peragunt officia. Et quidem primo loco in *Aur. B. tit. 27.* ELECTOR SAXONIAE nominatur, non quidem ratione dignitatis, sed quia commodè ante ceteros Collegas officium suum peragit. Est autem officium Ejus, ceu *Archimarschalli*, avenam distribuere, nempe ut equo cui infidet in acervum avenae ad pectus usque adacto, in manu habeat baculum argenteum & mensuram argenteam, simul duodecim marcas argenti in pondere facientes, ac mensuram avena plenam primitus venienti famulo ministret, ac postea baculum, in avenam figens recedat. Tumque ipse *Vice Marschallus de Pappenheim*, aut eo absente, *Marschallus Curiae* avenam istam di-

tribuere debet. *Rumelin. ad A. B. p. 3. d. 5. Schutz. d. vicariats. concl. 24. lit. c. Carpzov. ad L. Reg. Germ. e. 10. sect. 6. num. 28.* Secundo loco in A. B. venit Elector BRANDENBURGICUS, estq; ARCHICAMERARIUS, & in processionibus Imperialibus sceptrum præfert. Ejus subofficialis est Comes principali dignitate præfulgens, **Gefürsteter Graf von Hohenzollern**/ Is equo intrat curiam, indeque malluvium argenteum cum gutturnio portat in curiam, idque ab equo descendens ad lavandum Imperatori seu Regi Rom. præbet: tenent reliqui Seculares mantile. Subofficiarius malluvium & gutturnium sibi cum equo habet. *Petr. d. Andlo lib. 2. d. Imp. Rom. c. 15.* Quando verò Elector Brandenburgensis ipse præsens non est, an tunc Legati Ejus vel hereditarius Imperii vice Camerarius sceptrum Regi electo præferre debeat, lege ea, quæ anno 1655. in coronatione Ferdinandi IV. Brandenburgenses protestando Imperatori & Directorio Moguntino exhibuerunt, apud *Limnæum rom. 5. addit. ad lib. 3. cap. 7. n. 74.* Tertio loco in aurea bulla ponitur *Electo Palatino*, verùm cum dignitas Electoralis anno 1623. *Friderico V. Palatino* adempta cum omnibus annexis juribus in *Maximilianum Bavarum* translata, eademque in *Instrumento Pacis art. 4.* confirmata, & Octavus Electoratus institutus esset, controversia orta est, num *Archi Dapiferatus* officium Palatino esset ereptum, quæ peculiari quadam transactione sopita, atque hoc officium Bavaro à Palatino cessum est, vid. *Theatr. Europa. ad annum 1651.* Autor *der wolgegründeten Abfestigung der Chur Baierschen freuen Anzeige wegen des Vicariats* pag. 50. Est itaque hodie *Bavarus Archi Dapifer*, cujus officium est, ut ipse equo intrans, & quatuor scutellas, (quarum quælibet habet tres marcas argenti) cibus impletas manibus tenens, ac ab equo descendens, ante Imperatorem vel Reg. Rom. in mensam ponere debeat. Ubi eum expectat *Vice Marschallus*, & cum baculo præit. In solennibus processionibus pomum imperiale gestat. Ejus Vicarius est Comes de Zeil, qui patinas argenteas cum equo similiter sibi vendicat. Elector PALATINUS est *Archi Thesaurarius* in processione solenni gestat *coronam*, inque solennibus conventibus projectionis pecuniæ facit initium. Ejus Vicarius est Comes de Sinzendorf. In

In actu coronationis Regis Romanorum, *Ferdinandi IV*, Elector Palatinus equitans, unà cum Vicariis suis hereditariis, auream & argenteam monetam projecit Anno 1658, d. 1. Aug. in *Leopoldi* Imper. inauguratione idem fecit, uti ex relatione constat: **Chur Pfaltz** ohngefehr 10. od 12. Schritt von der Römer Thür / unter das Volck reitend / und das erste Geld auswerffend / begabe sich hernach bald wieder auf den Römer Saal: Gleich hernach präsentirten sich beyde Herrn Grafen von Singendorff / als Erb-Schatzmeister / und wurffen in den Schrancken herum biß wieder zum Römer das übrige Geld unter das Volck / immittelst die Trompeten sich hören ließen. **REX BOHEMIÆ Imperii Archipincerna** Ejusque Vicarius est Comes de *Limburg*, *A. B. tit. 27.* Archipincernæ officium est, Imperatori vel Regi Rom. primum poculum vino & aqua permixtum impletum porrigere, non tamen redimitum corona regali, si nolit vid. *Constit. Ruperti I. d. anno 1330. ap. Goldast. tom. 2. Constit. Imperial. fol. 92.* cur autem vinum Imperatori proponendum aqua diluatur vid. *Limn. 3. Jur. Publ. c. 8. n. 8. & seqq.*

THES. VI. Circa hæc officia honoris causa peragenda animadvertendum venit: Electores *intra*, Vicarios seu Subofficiarios *extra* curiam equos, conscendere, *Spreng. Jur. publ. l. 1. cap. 29.* nec non in casu absentia Vicariorum seu subofficialium quotidianos Imperatoris Majestatis ministros ad officia hæc admitti, eaque expedire *Schutz. in Colleg. Jur. publ. diff. 7. 1h. 25. lit. A.* & quamvis in casu presentia olim lis fuerit inter præmemoratos Subofficiales & Aulæ Cæsareæ Ministros: vid. *discurs. Besold. d. prerogativa sessionis. num 4.* hodiè tamen ea in Capitulatione *Ferdinand. II. art. 41. & Ferdinand. III. art. 48.* decisa est, ne aliter quàm certis in casibus Officiales Imperatoris in Hereditariorum subofficialium vices substituuntur: scilicet casu, quo Imperator Curiam imperialem celebrat, **auf Reichs / Wahl oder andern dergleichen Tagen / da die ErbAempter zugebrauchen sind.** *Quid, si quis horum Vicariorum mittat Legatum, an hic, an ordinarius Curia Imperialis minister officium gerere, seu utrumque ferre debeat?* Respond. quoniam hujus officii functio personalissima est certæque familiae jure Majoratus per *A. B.* est **con-**
cessa

cessa, per Legatum vel substitutum expediri nequit l. 68. l. 169. ff. d. R. J. Q. An in casu absentia Electoris alicujus Legatus ejus, an vero ad subofficialem pertineat talis officii administratio? Pro Subofficialibus facit observantia: vid. Schuz. in Colleg. d. stat. Rei Roman. Diss. 7. th. 25. lit. a. Limn. lib. 3. jur. publ. cap. 7. n. 77.

THES. VII. Considerantes solennitatem convivii Imperialis ac circa illud præstanda officia, memorandum adjicimus: Comites fercula solere ferre, uti in relatione coronationis Leopoldinæ legimus, daß damals durch funfzig Grafen die Speise aufgetragen worden.

THES. VIII. Electores R. G. Imperii officia quædam EPISCOPO BAMBERGENSI præstant, quæ tamen non illa sunt, quæ per prædictos Subofficiales seu Vicarios, in Imperiali curia ista munera peragi possunt, sed ratione Bambergensium bonorum, quæ ab Electoribus nonnullis in feuda recognoscuntur, peculiares sunt Vicarii, unde ex non distinctis hisce feudis error communis natus est, quod Quatuor illi Imperii Officiales s. Electores ad similia illis, quæ Imperatori debent, officia Episcopo Bambergensi per Subofficiarios præstanda adstricti sint, quasi Officia illa Electorum jam antea nominata ab Episcopo Bambergensi recognoscantur. d. Conring. d. officialib. Imper. th. 26. D. Strauch. dissert. exoter. 3. num. 12. Recognoscit autem REX BOHEMIÆ ab Episcopo Bambergensi Pragam, Bohemiæ metropolin tanquam feudum, Goldast. d. Bohem. lib. 3. Ejus Vicarius & Pincerna est Nobilis de **Auffsaß**. ELECTOR SAXONIÆ anno 1623. d. 19. Octobr. ab Episcopo Bamberg. investitus est mit dem OberMarshallAmpt des Keyserl. Stiffts Bamberg / und dessen Zugehörungen / **Rittenberg** / Schloß und Statt / **Mühlberg** Schloß und Statt / beyde an der Elbe gelegen / **Täben** dem Schloß / und deren Dörffern / **Berstad** / **Alsendorff** / **Weisigk** und **Sabgast** mit allen und ieglichen Zugehörungen / nichts ausgenommen / wie denn solche Stücke den Churfürsten von Sachsen / von des Bischoffs Vorfahren am Stifft / geliehen worden / Limnæ. ad lib. 3. c. 7. Ejus Marschallus est Nobilis de **Ebner**. ELECTOR BRANDENBURGENSIS investitus ab Episcopo Bambergensi mit dem ObristCammerAmte des Stiffts **Bam**

Bamberg/mit allen seinen zugehörigen Stücken und Lehn.
Ejus Camerarius est Nobilis de **Rotenhan**. *Linanæ. ad Capitulat.*
Caro's V. Imp. Carpz. d. sp. fund. 10. qu. 1. ELECTOR PALATINUS ab eodem
Episcopo in feudum tenet castrum **Zohenstein**/ advocatiam bo-
norum, & hominum oppidi **Zersbruck**/ **Ullseck**/ **Zurpach**/ **Pä-
genz**/ **Velden**. quis ejus Vicarius hodie sit, nobis non liquet. ELE-
CTORIS BAVARI Dapifer est Nobilis de **Pommersfeld**.

TH. IX. Reliquis Principibus familiare fuit & adhuc fre-
quens est, Officiales hereditarios suorum Principatum, Ducatu-
um aut Comitatum constituere. Sic Ecclesia MOGUNTINA officia-
les habuit *Archimarschallum*, Landgravium *Hassia*, *Vice Marschal-*
los, Equites ab Heuffenstein; *Archidapiferum*, Comitem *Velden-*
zium, *Dapiferum*, ex familia Equitum *Brömserorum* à *Rudes-*
heim; *Archipincernam* è sanguine Comitum *Spanheimiorum*, uti
ominatur *Gabriel Bucelin. in Sacra German. Pincernam* Equitum
à *Cronberg*, *Archicamerarum* Comitem à *Stolberg*, *Camerarium*
ex equitibus familiae *Ruedt a Colenberg*.

THES. X. ABBAS CORBEJENSIS in Westphalia qua-
tuor habet officiales prædicto nomine insignitos, inter quos est
Dux *Brunsvicensis & Luneburgensis*. Sic habet relatio *Johannis*
Lezneri in Chronic. de reb. gestis Ludovici pii & fundatione Abbatia
Corbey. cap. 18. Der Abt dieses Käyserl. freyen Stiffes hält
an selben Tage zur vesper / wie auch des folgenden Tages /
beydes zur Mess und zur Vesper mit dem Seinen eine sonder-
liche Procession / doch ferner nicht / als im Creuzgange und
in der Kirchen. In welcher dem Abt der Elteste Fürst zu
Braunschweig / oder Wen derselbe darzu deputiret / und
vollmächtiglich verordnet / einen silbern zierlichen Stab /
als des Stiffes Advocatus und Edler Voigt vortragen / wie
auch der Eltester aus dem alten Adelichen Geschlechte der
Stockhausen / als des Stiffes Erzmarshall / einen hölzern
Stab vortragen muß. Von alters hat der Eltester von der
Malßburg / als des Stiffes *Corbey* Erbschenck / auff diese
Zeit dem Abt dienen müssen. Er aber der Abt und Herr
selbst trägt in dieser procession den güldenen Stab / in seinem
zierlichen Habit und ornat / als das einen solchen Prälaten
und

und Gliedmaß des Reichs' gebühret. Der Edler Advocatus und Erbvoigt / nemlich der Fürst zu Braunschweig und Lüneburg / muß von wegen des Amptes / und der Graffschafft Dassel / den 14. Junii einen Hirsch gen Corbey in die Küche / und auch den 21. Junii einen lieffern und verschaffen / welches also von alters her gehalten worden ist.

THE S. XI. Haftenus de officiis honorificis, quatenus vox ea denotat munus, videatur supra *th. 1.* Prout autem benivolam vel gratiâ plenam comprehendit exhibitionem, reticenda non est, sed instar omnium memoranda maxime CAROLI V. gloriosi illius bellis ac victoriis Imperatoris clementia, quam in deferendo honore exhibuit ministro suo. Scilicet laudatissimus ille Imperator aliquando Vlissingæ ventos navigationis expectans in multam noctem cum Georgio Sigismundo Seldio locutus, familiâ omni sive dormiente, sive alibi divagante, & nemine ad tinnuli æris signum apparente, ipse (*Carolus*) Doctori Seldio quantumvis recusanti lychnum prætulit, eumque per gradus deduxit: *Hoc monumentum, inquit, Caesaris illius Caroli habeto, Seldi, exercitibus, ac copiis quondam stipati, quem nunc solum à familia etiam desertum video, & qui tot annos servisti, is tibi nunc servit ac lychnum præfert.* Chyæus in orat. funebr. Carol. V. p. 3. lib. 7. c. 14.

SECTIO VII.

DE

NONNULLIS PECULIARIBUS ACTIBUS TAM INTER VIVOS QUAM POST FATA HONORIS CAUSA ATTENDENDIS.

THE S. I.

Uâvis, ea quæ de loco honoratiori & Titulis supra dicta sunt omnino spectent ad cultum, sunt tamen adhuc peculiariora quædam, quæ ritum exprimunt devotû. Huc referendum est *Osculum observantiæ*, quod honoris exhibendi causa olim *Candidati Romæ* voluntatem

tatem populi conciliaturi, impertiebantur, solebant enim manus basiare, teste Ammiano *l. 2. diss. 3. c. 2.* Similiter Magnatū & eorū, quos colimus, manus osculabantur. Quid de *osculo pedum*, quibus Pontifices maximi se coli efflagitant sentiendum sit vid. D. Præses *in commentat. d. osculo sanct. cap. 4.* D. Becman *in notit. dignit. illustr. diss. 6. cap. 2.* Imperator Germanorum Vasallos tam Seculares quàm Ecclesiasticos gladio investit, qui ensis evaginatus investituris porrigitur, ut capulū ejus apprehendentes extremum conum **den Knopff** osculentur; Ita Archiepiscopus Trevirensis anno 1582. in Comitii Augustanis teste Fleischman. *in descript. Comit. Augustan. & Maximilianus Bavariæ Dux*, cū anno 1623. investiretur gladii Imperialis Eidem à Cæsare porrecti capulum osculatus est, Lundorp. *act. publ. lib. 6. c. 159.* Eadem solennitate Electoralium & Ducalium Saxoniorum feudorum investituram Viennæ *d. 13. Augusti* anno 1621. peractam refert Carpzov. *ad L. Regiam cap. 10. sect. 9.* Conum tamen istum Electorem Moguntinum anno 1654. capulo quidem aliquantisper in manu retento non fuisse deosculatum, ex relatione sibi facta meminit Limnæ. *d. jur. pub. tom. 5.* Apud nonnullos Germaniæ Principes in usu esse, ut Vasallos in actu Investituræ osculentur refert D. Præses *d. osc. sanct. cap. 5.* Sic Reverendissimum Archiepiscopatus Magdeburgensis Administratorem Illustrissimum Comitem in Mansfeld paucis adhinc annis juxta morem curiæ istius feudalis vasalli pedem sinistrum ejus dextro tangentem dextraque collum manu complectentem osculo investivisse refert ibidem.

TH. II. *Post fata* seu mortē alicujus honoris causa quædā fieri solent. Sicuti monumenta honoris & memoriæ causa extruuntur, uti sunt Epitaphia, lapides sepulcrales: vexillorum affixio & statuarum erectio, quæ simpliciter non improbantur vid. *Genes. 35. vers. 20. 2. Samuel. 18. v. 18. Marc. 15. vers. pen.* præsertim si modico usu ab Illustribus, Nobilibus aliisque honoratioribus personis in memoriam & honorem defunctorum adhibeantur: etiam si in ipsis Ecclesiis monumenta ponantur & vexilla affigantur Carpz. *def. 398. n. 8.* D. Roth. *Ictus & Antecessor celeberr. in dissert. d. jur. sepulcror. cap. 5.* Electorum Palatinorum, Saxoniorum & Brandenburgicorum, qui ab Ottonis III. tempore ad hoc usque seculum regnarunt, Epitaphia conscripsit August. Brunnus *in Triad. E-*

lect. publ. De Conseratione Principum vid. Grubelii diff. de eadem materia.

THES. III. Huc refer Vestes lugubres, quæ certis personis v. g. viduæ, parentibus, servis, ancillis & toti familiæ ex bonis defuncti mariti debentur, quia deserviunt ad honorem defuncti D. Roth. d. l. Est tamen modus in dandis vestibus servandus, secundum dignitatem accipientium & facultates defuncti; id quod exprimit Ord. Provincial: in Ducat. Gothan. tit: von Begräbnissen in verb. bey Begräbnissen sollen keine Kleidungen / Trauermäntel / Binden und Schleyer ausgegeben werden / ohne was ieder vor sich / seine Kinder oder Eltern und Hausgenossen / darunter aber ausgestattete Geschwister und derselben Kinder / auch andere frembde und verwandten nicht zuverstehen / seinem Stande und der Kleider Ordnung nach von nöthen bey Straffe 10. bis 15. Thaler.

SECTIO. VIII. ET ULTIMA

DE
ACTIONIBUS ET JUDICE IN CAUSIS HONORUM.

THES. I.

Actiones pro causa honoris competentes in iudicio proponendæ possunt esse præjudiciales, vel actio injuriarum, quod nemo debeat ferre contemptum debiti honoris arg. l. 1. in pr. §. 6. ff. d. postuland. vel actio confessoria & negatoria utilis, v. g. in materia insignium Höping. d. insign. c. 14. n. 2. Nolden de stat. nobil. c. 19. formulam libelli lege ap. Crusium tr. d. jur. præemin. Competunt etiam interdicta tam retinendæ quàm recuperandæ possessionis. item interdictum uti possidetis propter l. 3. §. 9. ff. uti possidet. de modo libellandi vid. Limn. tom. 4. in addit. lib. 5. c. 12.

TH. II. Quando de præcedentia sessioneq; statu Imperii controversatur, Judex competens est Imperator, præsertim si in Comitibus agitentur; quales controversiæ multum officere solent publicis deliberationibus; Stamler. d. reserv. Imp. Rom. Germ. §. 40. Ubi monstrat istas controversias non esse decidendas ex antiquitate familiarum, nec ex multitudine regionum titularumque, nec semper ex actibus

actibus possessoriis, sed id arbitrio Imperatoris esse relinquendum.
Sin autē de honore litigantes non habeant superiorem, quoniam erit ju-
dex. Respond. Gladius. Illud testatur sanguinolentum bellum in-
ter Reges Sveciæ & Poloniæ, quod anno 1658. maxima ex parte or-
tum observabatur. Placet tamen distinctio D. Martini Profess.
Chiloniensis in *dissert. d. proædria Reg. German. th. 39.* Aut litem
hanc movent principes hæcenas ita pares, ut utri prorogativa hæc
debeatur merito possis adhuc dubitare? quo casu videtur omni-
no dicendum, motum inter tales ob solam hanc *περοδεϊαν* bellum
à parte primi lædentis fore injustum, propter defectum scilicet
causæ materialis, quæ, minus hîc est, aut videtur saltem suffici-
ens. Adde quod nullum planè, inter Christianos præsertim,
justum possit dici bellum, nisi quod inevitabili necessitate (qua-
lis hic quidem nulla potest fingi) sic jubente suscipiendum. Quod
si verò aut jure meliore subnixo, aut in prærogativæ hujus pos-
sessione vel constituto Principi alius per vim jus suum vellet eri-
pere, quoque minus illo libere utatur, prohibere præsumeret,
annon justam arma expediendi causam daturus esset læso, non ita
multum dubito: quod tum minus quidem dubitationis habet,
quando injuria aut contumelia insuper accessit. Planè quemad-
modum privato, ob ereptam turbatamve possessionem, sua non
desunt, quibus experiatur, remedia, quæcunque tandem illa sint;
Ita Regibus & Principibus, quique illis par jus obtinent, bello (si
juri quidem suo strictè velint inhærere) uti non est prohibitum,
cùm quot actionum forensium sint fontes, totidè sint quoq; belli,
& ubi judicia deficiunt, incipiat bellum, ceu docet Grotius *lib. 2. d.*
jur. bell. & pac. c. 2. §. adde quod iniquitas partis adversæ justa bella
ingerat, uti loquitur Augustinus in *lib. d. civitat. Dei lib. 4. c. 4.*
Num verò in causa honoris Duellum sit licitum, Q? Negatur. Ra-
tiones solidè adductas vid. in *dissertat. D. Præfidis de Philantia*
cap. 5. th. 3. Concessa tamen est potestas utendi moderamine in-
culpatae tutelæ vid. *Chassanæ part. 1. consid. 2.* Cæterum de honore
& honoris defensione vid. *consil. Ludolphi Schraderi part. 1. consil.*
4. n. 212.

TANTUM!

ADDITAMENTUM. I.

Imperatores vanitati Græcorum, quorum unusquisque fe-

F 3

rè offi-

re officium aliquod sive nomen officialis affectabat, gratificatu-
ri, ambitiosos imaginariis dignitatum honorariarum umbris po-
tius, quàm reali functionum ac administrationum officii conces-
sione afficiendos existimarunt. Has verò qui tenent, honorarii sive
imaginarii appellantur & describuntur *in lib. 9. C. d. metas. l. 12. tit. 41.*
quod sint quibus citra cingulum dignitas pro solo honore delata
est. Nullum enim honorarii cingulum gestabant, cum nullo ante-
gesto administrationis merito consecuti sint, sed solo codicillo-
rum Principis beneficio ornentur *l. 1. C. Tb. qui à præb. tiron. Au-*
sonius eos describit:

Aduneris expertes, nomine participes.

II.

De Consiliariis, quibus consiliarii nomen honoris causa da-
tum est, quorum tamen consilia nunquam petuntur, dici solet,
quod de Rege taxillorum Iudi, de Imperatore Græcorum, de Cardi-
nalibus Ravennæ, aut Rege Ivetot in Galliis, in quibus nomina
sunt absque juris effectu, uti tradit Don. Mastrill. *lib. 4. d. Magi-*
strat. c. 10. Gallia ejusmodi honorariarum dignitatum exemplis
abundat, teste Charl. Loyseau *en son traité des Ordres & simples Di-*
gnitez au chap. 11. Limn. *jur. publ. tom. 4. ad lib. 7. c. 1. n. 47.* huc re-
fer Episcopos nonnullos, qui nomen ducunt ab Episcopatibus,
quos infideles & Ethnici detinent.

III.

Tutores quidam *Honorarii* appellantur; quòd nimirum ob
honorem *l. 15. §. 9 ff. d. excus. tut* vel honoris causa *l. 26. §. 1. d. tu-*
tel. testam. l. 60 §. 2. ff. d. rit. nupr. sine administrationis onere con-
stituantur. Hi tamen verè & propriè dicti tutores sunt, ac pro-
inde ad eos tutelæ periculum pertinet. Ita Anton. Faber *in juris pr.*
papinian. tit. d. tutor. princ. l. illation. dicit: *Et ideo non est dubitandum,*
quin tutores honorarii verè tutores sint, hoc ipso quod honorarii sunt, nec
consequenter mirandum, quod diximus, ad eos cum verè tutores sint, tu-
tela periculum pertinere. Officium horum tutorum honorariorum
in tribus hisce potissimum consistit. I. in diligenti & assidua admi-
nistrationis in spectione 2. In fideli & sollicita admonitione 3. in su-
specti postulatione. Administratio ad eorum officium non perti-
net; nec ipsimet honorarii tutores administrare & gerere obli-
gantur, quippe qui ad hoc ut gerant constituti non sunt *l. 14. §. 1. d.*
solut. D. Lauterbach, dissert. d. tutor. honorar. lib. 24.

S. D. G.

00 A 6453

ULB Halle 3
002 937 530

~~A~~
56

1017

